

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA
O MIKROKREDITNOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
30.06.2017. GODINE**

Sarajevo, august/kolovoz 2017. godine

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor mikro kreditnih organizacija, sačinila je Informaciju o mikro kreditnom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 30.06.2017. godine na osnovu analize mjesečnih i kvartalnih izvještaja o poslovanju, informacija i podataka koje mikro kreditne organizacije dostavljaju Agenciji (*off-site* nadzor) i podataka kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (*on-site* nadzor). Informacija je sačinjena na osnovu podataka iz izvještaja koje su MKO dostavile Agenciji na dan 30.06.2017. godine.

SADRŽAJ

I UVOD	3
II POSLOVNE PERFORMANSE MKO SISTEMA U FEDERACIJI BiH	5
1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SISTEMA	5
1.1. Status, broj i poslovna mreža	5
1.2. Struktura vlasništva	5
1.3. Kadrovi	5
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	6
2.1. Bilans stanja	6
2.1.1. Obaveze	8
2.1.2. Kapital	10
2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive	11
2.2. Profitabilnost	17
2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope	19
2.4. Likvidnost	21
2.5. Devizni rizik	21
2.6. Transakcije sa povezanim licima	21
2.7. Izvještaji nezavisnog vanjskog revizora	23
III ZAKLJUČCI I PREPORUKE	24
IV PRILOZI	26

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (ZoMKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organizovanja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO), odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Regulatorne i nadzorne nadležnosti Agencije nad ovim Sistemom propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija. Funkciju nadzora MKO, Agencija obavlja neposrednim nadzorom (*on-site*) i posrednim nadzorom, odnosno, analizom izvještaja koje MKO dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno ZoMKO i podzakonskim aktima Agencije koji su navedeni u Prilogu 1. ove Informacije. Izvještajnu osnovu čine kvartalni izvještaji o bilansu stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja, zaposlenim, troškovima plata i ostalim primanjima zaposlenih u MKO, otpisima, likvidnosti i drugi izvještaji o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečni izvještaj o kamatnim stopama.

U Federaciji BiH sa 30.06.2017. godine, dozvolu za rad Agencije ima 12 MKO, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), koje poslovanje obavljaju putem 285 organizacionih dijelova. U mikrokreditnom sistemu sa 30.06.2017. godine bilo je zaposleno 1.390 radnika, što je za 139 radnika, ili 11% više u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine. Međutim, naglašavamo da ovaj podatak ne predstavlja realan rast zaposlenih, već je rezultat činjenice da su u prvih šest mjeseci 2017. godine, 104 radnika koji su zaposlenici jedne MKF, angažovani na pola radnog vremena i kao zaposlenici jednog MKD, te su isti evidentirani u izvještajima o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih i MKF i MKD. Kada se isključi prethodno navedena činjenica, kao i činjenica da je na dan 31.12.2016. godine broj ovih zaposlenika iznosio 42, realan broj zaposlenih na dan 30.06.2017. godine iznosio je 1.244 radnika, što je za 35 radnika ili 3% više u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine.

Bilansna suma MKO sa 30.06.2017. godine iznosi 463 miliona KM, od čega se na MKF odnosi 407,6 miliona KM ili 88%, a na MKD 55,4 miliona KM ili 12%. Bilansna suma na kraju drugog kvartala 2017. godine bila je veća za 22,9 miliona KM ili 5% u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine.

Ukupni bruto krediti MKO, kao najznačajnija stavka aktive, sa 30.06.2017. godine, iznosili su 396,1 milion KM i čine 86% ukupne aktive MKO, te su veći za 5% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su neto krediti iznosili 392,8 miliona KM i veći su za 5% u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine. Mikrokreditiranje je najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (34%), stambenih potreba (21%) i ostalog (20%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim licima. Prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne kredite u mikrokreditnom sistemu, u drugom kvartalu 2017. godine, iznosile su 24,94%, te su u odnosu na četvrti kvartal 2016. godine smanjene za 0,70 procentnih poena. U cilju smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite, a u kontekstu zaštite potrošača-klijenta mikrokreditnih organizacija, te ispunjenja misije mikrokreditiranja, Agencija u kontrolama posebno cijeni i kontrolira sve vrste troškova poslovanja MKO koji imaju značajnog utjecaja na formiranje kamatnih stopa, te ocjenjuje njihovu neophodnost, shodno čemu izdaje adekvatne naloge. Fokus kontrola Agencije, i u narednom periodu, uz stalni nadzor kvaliteta aktive će biti i na kontroli troškova MKO, njihovoj opravdanosti i svrsishodnosti, s ciljem smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite koje plasiraju MKO iz Federacije BiH.

U poređenju s krajem prethodne godine, sa 30.06.2017. godine, mikrokreditni portfolio bilježi rast od 5% (18,2 miliona KM), te iskazuje blago poboljšanje pokazatelja kvaliteta aktivnog kreditnog portfolija. Blago poboljšanje pokazatelja kvalitete aktivnog portfolija iskazano je smanjenjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 0,89%, koliko je iznosila na 31.12.2016. godine, na 0,83%. Portfolio u riziku preko 30 dana iznosi 0,88% te je smanjen za 0,12 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan rezultat sistema po pitanju rizičnosti portfolija nalazi se u okviru propisanog standarda (ispod 5%). Portfolio u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi blago pogoršanje, te je sa 2,23%

koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 2,43%. Na nivou sistema, procenat otpisa sa 30.06.2017. godine iznosio je 1,04% i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, smanjen za 0,07 procentnih poena, te se nalazi u okviru propisanog standarda.

Osnovni izvor sredstava MKO su obaveze po uzetim kreditima koje su na dan 30.06.2017. godine iznosile 222,7 miliona KM ili 48% ukupne pasive, te su veće za 14,8 miliona KM ili 7% u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine. Ukupni kapital MKO na dan 30.06.2017. godine iznosio je 217,4 miliona KM ili 47% ukupne pasive MKO koji je veći za 9,7 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj prethodne godine, od čega je kapital MKF iznosio 213,6 miliona KM ili 98,2%, a kapital jednog MKD 3,8 miliona KM ili 1,8%. Najznačajnije stavke kapitala MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 162,1 milion KM koji čini 76% ukupnog kapitala MKF, zatim donirani kapital koji je iznosio 45,9 miliona KM ili 21% ukupnog kapitala MKF. Osnovni kapital i ostale rezerve MKF iznosile su 5,6 miliona KM, odnosno 3% ukupnog kapitala MKF. Osnovni kapital jednog MKD iznosi 600 hiljada KM, a neraspoređena i dobit tekuće godine 1.308 hiljada KM.

U periodu 01.01. - 30.06.2017. godine, od ukupno 11 MKF, 8 MKF je ostvarilo višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 9.510 hiljada KM, dok su 3 MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 54 hiljade KM. U periodu 01.01. - 30.06.2017. godine, jedno MKD ostvarilo je neto dobit u iznosu od 291 hiljadu KM (01.01. - 30.06.2016.: 447 hiljada KM neto dobiti). Na nivou mikrokreditnog sistema u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 9.747 hiljada KM, što je za 2.262 hiljade KM ili 30% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Što se tiče operativne održivosti, od 12 MKO, šest MKF i jedno MKD mogu iz ostvarenih prihoda od redovnih aktivnosti pokriti sve rashode.

Uvidom u dostavljene izvještaje vanjskog revizora za 2016. godinu, utvrđeno je da su od 12 MKO, 10 MKF i 1 MKD imali neokvalifikovane izvještaje, od čega su kod 3 MKF u izvještajima istaknute činjenice koje su se uglavnom odnosile na nepoštivanje uvjeta poslovanja propisanih odlukama Agencije i nepridržavanja uvjeta zaduženja. Kod jedne MKF eksterni revizor je izdao mišljenje sa rezervom, jer na dan 31.12.2016. godine nije imala minimalan iznos osnovnog kapitala od 50.000 KM koji je potreban za poslovanje MKF, u skladu sa Zakonom o mikrokreditnim organizacijama. Kod 2 MKF eksterni revizori su naveli da postoji značajna neizvjesnost i sumnja u sposobnost MKF da nastave svoje poslovanje na principu vremenske neograničenosti poslovanja.

U prilogu 3. ove Informacije, navedeni su detaljniji podaci o revizorskim izvještajima po pojedinačnim MKO za godinu koja je završila 31.12.2016. godine.

II POSLOVNE PERFORMANSE MKO SISTEMA U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SISTEMA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

U Federaciji BiH sa 30.06.2017. godine, dozvolu za rad Agencije ima 12 MKO, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), te 39 organizacionih dijelova dva MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije, izvršile su preregistraciju u skladu sa ZoMKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00). Stoga, sve MKF zakonski su pravni slijednik imovine, prava i obaveza MKO osnovanih u skladu sa ZoMKO iz 2000. godine. U Prilogu 2. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD koje sa 30.06.2017. godine imaju dozvolu za rad Agencije za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

Na dan 30.06.2017. godine, u Registru mikrokreditnih organizacija i njihovih organizacionih dijelova, kojeg u skladu sa članom 13. ZoMKO, vodi Agencija, bilo je evidentirano ukupno 285 organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH, od čega u Federaciji BiH 185, Republici Srpskoj 96 i Distriktu Brčko 4. Ukupan broj organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH veći je za 6 organizacionih dijelova ili 2% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupno 152 organizaciona dijela MKO sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlaštenja za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u nadležni registar. Organizacione dijelove izvan Federacije BiH ima 8 MKO, a 3 MKO posluju isključivo preko svog sjedišta, odnosno nemaju otvorenih organizacionih dijelova ni u Federaciji BiH, ni u Republici Srpskoj. Agencija je dala dozvole za rad organizacionih dijelova dva MKD koja imaju sjedište u Republici Srpskoj, a koja u Federaciji BiH posluju putem 39 filijala i terenskih ureda.

1.2. Struktura vlasništva

Mikrokreditna organizacija je pravno lice koje se može osnovati i poslovati kao mikrokreditna fondacija ili mikrokreditno društvo. Mikrokreditne fondacije u Federaciji BiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija (World vision, CHF International, HO BOSPO, Catholic Relief Service, Deputy, Mercy Corps, Islamic Relief, Melaha), udruženja građana („LOK“ U.G; U.G. „ALDI“) i fizičkih lica. Osnivači su po osnovu doniranog kapitala za osnivanje mikrokreditnih fondacija stekli pravo da budu registrovani kao osnivači bez prava vlasništva nad kapitalom. Jedno MKD se nalazi u 100% vlasništvu jedne MKF.

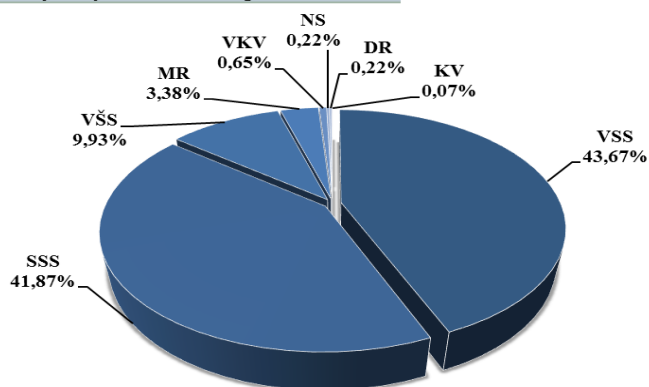
1.3. Kadrovi

Sa 30.06.2017. godine, mikrokreditni sistem Federacije BiH zapošljava ukupno 1.390 radnika, što je za 139 radnika, ili 11% više u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine. MKF zapošljavaju 1.222 radnika ili 87,9%, a MKD 168 radnika ili 12,1%.

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2016.		Ukupno	Učešće (%)	30.06.2017.		Ukupno	Učešće (%)	Indeks
		MKF	MKD			MKF	MKD			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/5
1.	NS	3	0	3	0,24	3	0	3	0,22	100
2.	KV	1	0	1	0,08	1	0	1	0,07	100
3.	VKV	10	0	10	0,80	9	0	9	0,65	90
4.	SSS	509	21	530	42,37	512	70	582	41,87	110
5.	VSS	110	5	115	9,19	111	27	138	9,93	120
6.	VSS	518	29	547	43,73	541	66	607	43,67	111
7.	MR	41	2	43	3,44	43	4	47	3,38	109
8.	DR	2	0	2	0,16	2	1	3	0,22	150
UKUPNO		1.194	57	1.251	100,00	1.222	168	1.390	100,00	111

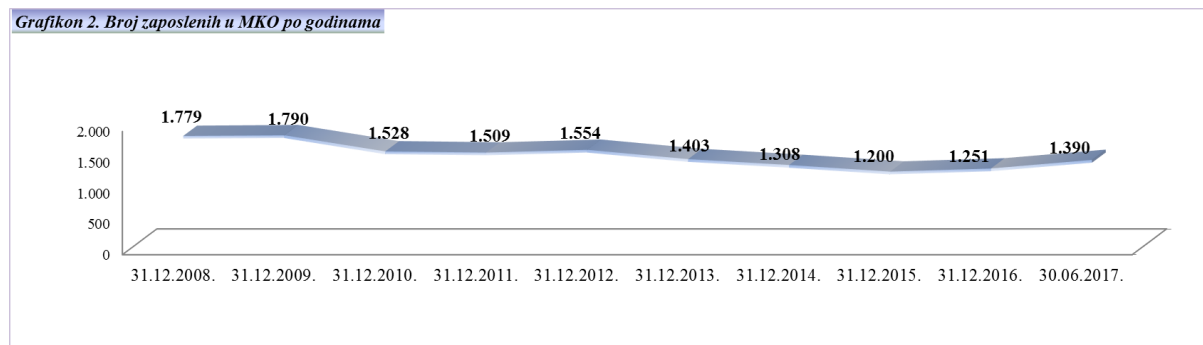
Međutim, naglašavamo da ovaj podatak ne predstavlja realan rast zaposlenih, već je rezultat činjenice da su u prvih šest mjeseci 2017. godine, 104 radnika koji su zaposlenici jedne MKF, angažovani na pola radnog vremena i kao zaposlenici jednog MKD, te su isti evidentirani u izvještajima o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih i MKF i MKD. Kada se isključi prethodno navedena činjenica, kao i činjenica da je na dan 31.12.2016. godine broj ovih zaposlenika iznosio 42, realan broj zaposlenih na dan 30.06.2017. godine iznosio je 1.244 radnika, što je za 35 radnika ili 3% više u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine. U strukturi zaposlenih najveće je učešće VSS od 43,67%, SSS od 41,87% i VŠS od 9,93%. Procent učešća zaposlenih magistara u porastu je za 9%, sa srednjom stručnom spremom za 10%, sa visokom stručnom spremom za 11%, sa višom stručnom spremom za 20%, dok je procent učešća zaposlenih doktora u porastu za 50%.

Grafikon 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO

Posmatrajući broj zaposlenih kroz godine rada MKO, najveći broj zaposlenih zabilježen je na kraju 2009. godine kada su MKO zapošljavale 1.790 radnika. MKO su sa 30.06.2017. godine zapošljavale 1.390 radnika, što predstavlja smanjenje od 22% u odnosu na kraj 2009. godine. Posmatrajući ova dva perioda, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveće smanjenje broja zaposlenih, za čak 70%, odnosno 33%.

Grafikon 2. Broj zaposlenih u MKO po godinama

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilans stanja

Bilansna suma MKO sa 30.06.2017. godine iznosi 463 miliona KM i za 22,9 miliona KM ili 5% je veća u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine. Rast bilansne sume u odnosu na kraj prethodne godine, bilježi devet MKF i jedno MKD, dok su pad zabilježile dvije MKF.

Pad bilansne sume do 10% u odnosu na 31.12.2016. godine zabilježila je jedna MKF, dok je jedna MKF, u prvih šest mjeseci 2017. godine, aktivu smanjila za 2,9 miliona KM, te je zabilježila pad od 14% u odnosu na kraj prethodne godine.

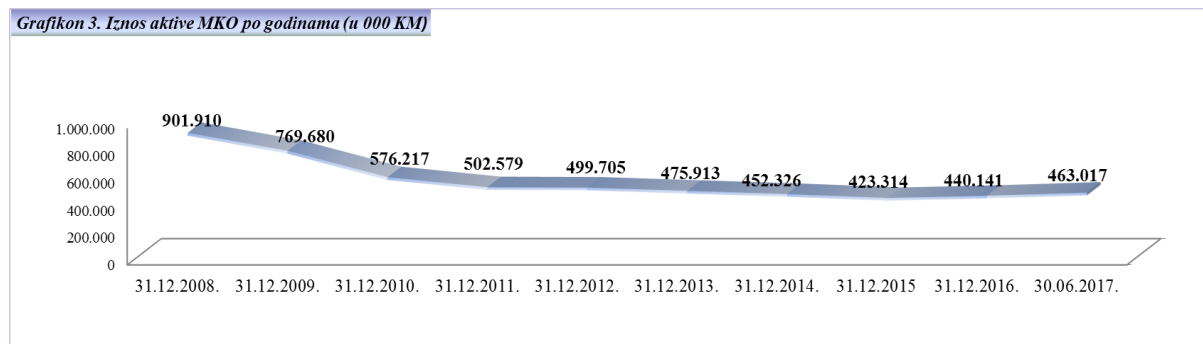
Najveće učešće u ukupnom bilansu MKO ima pet MKF i jedno MKD sa aktivom u iznosu od 418 miliona KM ili 90%.

- 000 KM -

Tabela 2. Bilans stanja MKO									
OPIS	31.12.2016. godine			30.06.2017. godine					Ind.
	Stanje za MKF	Stanje za MKD	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	4	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12
AKTIVA									
1. Novčana sredstva	22.227	4.496	26.723	27.344	6	2.822	5	30.166	113
2. Plasmani bankama	733	0	733	350	0	0	0	350	48
3. Krediti	349.791	28.081	377.872	344.300		51.797		396.097	105
4. Rezer. za kred. gubitke	3.193	176	3.369	3.061		246		3.307	98
5. Neto krediti	346.598	27.905	374.503	341.239	84	51.551	93	392.790	105
6. Posl. pr. i ost. fik. Aktiva	28.734	115	28.849	28.541	7	250	0	28.791	100
7. Dugoročne investicije	3.061	0	3.061	3.061	1	0	0	3.061	100
8. Ostala aktiva	6.008	455	6.463	7.264	2	795	2	8.059	125
9. Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	182	9	191	186		14		200	105
UKUPNO AKTIVA	407.179	32.962	440.141	407.613	100	55.404	100	463.017	105
PASIVA									
10. Obav. po uzetim kred.	179.808	28.100	207.908	173.472	43	49.220	89	222.692	107
11. Ostale obaveze	23.258	1.337	24.595	20.591	5	2.367	4	22.958	93
12. Kapital	204.113	3.525	207.638	213.550	52	3.817	7	217.367	105
UKUPNO PASIVA	407.179	32.962	440.141	407.613	100	55.404	100	463.017	105
Vanbilansna evidencija	115.630	220	115.850	113.173		308		113.481	98

Posmatrajući bilansnu sumu MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos iste zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosila 901,9 miliona KM. Bilansna suma MKO na dan 30.06.2017. godine iznosila je 463 miliona KM, i manja je za čak 49% u odnosu na kraj 2008. godine. Posmatrajući ova dva perioda, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bilansne sume, kod kojih je ista pala za čak 87%, odnosno 61%.

Grafikon 3. Iznos aktive MKO po godinama (u 000 KM)

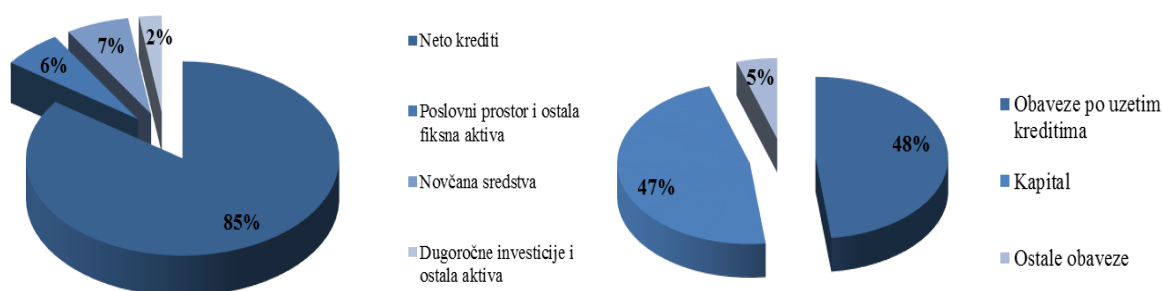
U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 30,2 miliona KM ili 7% i veća su za 3,4 miliona KM ili 13% u odnosu na 31.12.2016. godine i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Plasmani bankama iznose 0,4 miliona KM i manji su za 0,3 miliona KM ili 52%.

Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjani za rezervisanja za kreditne gubitke iznose 392,8 miliona KM ili 85% ukupne aktive i veći su za 18,3 miliona KM ili 5% u odnosu na 31.12.2016. godine. Rast

neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine, zabilježilo je sedam MKF i jedno MKD, dok su pad zabilježile četiri MKF.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 28,8 miliona KM ili 6% ukupne aktive i nalaze se na približno istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine. Procent fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivnu (umanjenu za donirani kapital) na nivou sistema iznosi 6,90% što je u okviru dozvoljenog iznosa (do 10%), a gledano pojedinačno, dvije MKF krše ovaj standard. Dugoročne investicije iskazuje samo jedna MKF u iznosu od 3,1 milion KM, dok ostala aktiva (umanjena za rezervisanja na ostale stavke aktive osim kredita), iznosi 7,9 miliona KM koju čine obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska razgraničenja i drugo. Ove dvije bilansne pozicije čine 2% ukupne aktive mikrokreditnog sistema. Procenat ostale aktive na nivou sistema u odnosu na ukupnu aktivnu iznosi 1,74%, a gledajući pojedinačno niti jedna MKO ne prelazi 10% na ovoj poziciji.

Grafikon 4. Struktura aktive i pasive MKO

Obaveze po uzetim kreditima, na dan 30.06.2017. godine iznosile su 222,7 miliona KM ili 48% ukupne pasive, te su veće za 14,8 miliona KM ili 7% u odnosu na stanje sa 31.12.2016. godine. Ukupni kapital MKO na dan 30.06.2017. godine iznosio je 217,4 miliona KM ili 47% ukupne pasive MKO i veći je za 9,7 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj prethodne godine.

2.1.1. Obaveze

U strukturi pasive MKO, obaveze po uzetim kreditima osnovni su izvor sredstava i iznose 222,7 miliona KM ili 48% ukupne pasive i veće su za 14,8 miliona KM ili 7% u odnosu na 31.12.2016. godine.

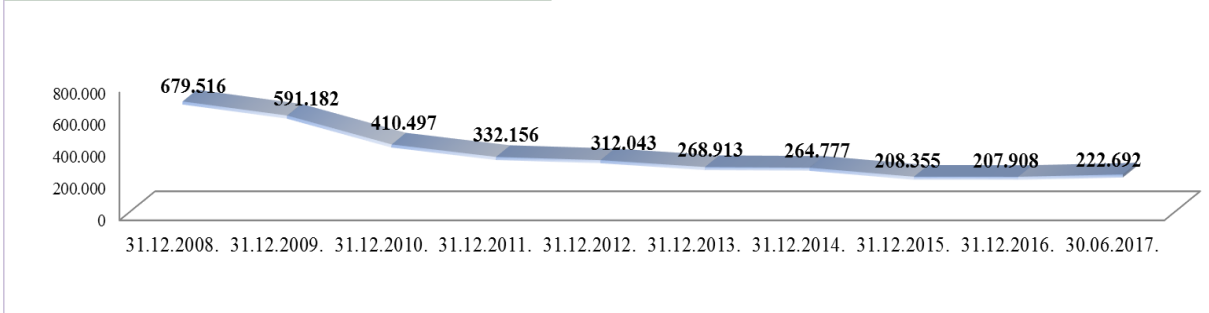
- 000 KM -

OPIS	31.12.2016. godine				30.06.2017. godine				Indeks
	MKF	MKD	UKUPNO	%	MKF	MKD	UKUPNO	%	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. Obaveze po uzetim kratkoroč. kreditima	73.903	5.549	79.452	38	78.752	12.648	91.400	41	115
2. Obaveze po uzetim dugoroč. Kreditima	105.905	22.551	128.456	62	94.720	36.572	131.292	59	102
UKUPNO	179.808	28.100	207.908	100	173.472	49.220	222.692	100	107

Od ukupnih obaveza po uzetim kreditima, dugoročni krediti (koje nemaju dvije MKF) iznose 131,3 miliona KM ili 59% i veći su za 2% u odnosu na kraj prethodne godine, dok kratkoročni krediti (koje nema jedna MKF) iznose 91,4 miliona KM ili 41% i veći su za 15% u odnosu na kraj prethodne godine. Jedna MKF sa 30.06.2017. godine nije imala obaveza po uzetim kreditima.

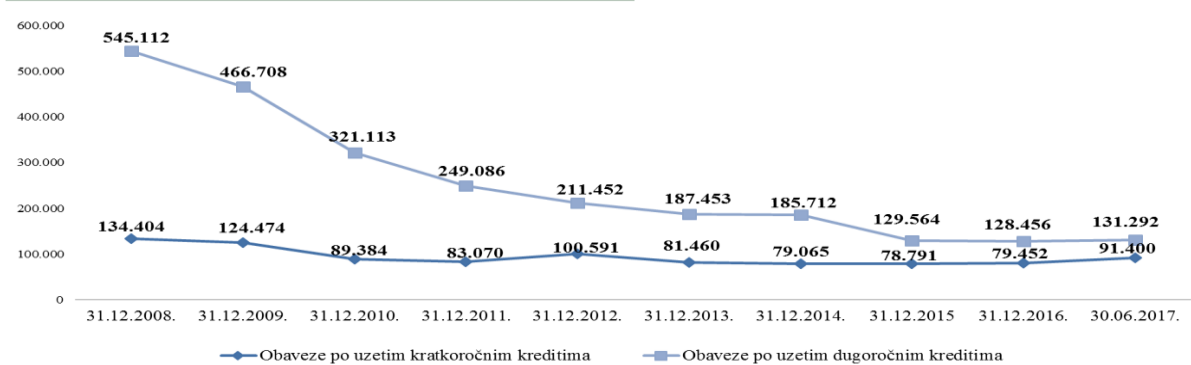
Posmatrajući iznos ukupnih obaveza MKO po uzetim kreditima kroz godine rada MKO, najveći iznos istih zabilježen je na kraju 2008. godine kada su iznosile 679,5 miliona KM. Ukupne obaveze MKO po uzetim kreditima na dan 30.06.2017. godine iznosile su 222,7 miliona KM, i manje su za čak 67% u odnosu na kraj 2008. godine. Posmatrajući ova dva perioda, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad iznosa ukupnih obaveza po uzetim kreditima, kod kojih su iste pale za čak 89% odnosno 82%.

Grafikon 5. Iznos obaveza po uzetim kreditima po godinama (u 000 KM)

Pored toga što su ukupne obaveze po uzetim kreditima u odnosu na 2008. godinu, manje za 67%, odnosno veće za 7% u odnosu na kraj prethodne godine, posmatrajući obaveze po uzetim kreditima po ročnosti, dugoročni krediti su, u odnosu na 2008. godinu, u padu za čak 76%, odnosno u porastu za 2% u odnosu na kraj 2016. godine, dok su kratkoročni krediti u odnosu na 2008. godinu manji za 32%, ali su zabilježili rast od 15% u odnosu na kraj 2016. godine.

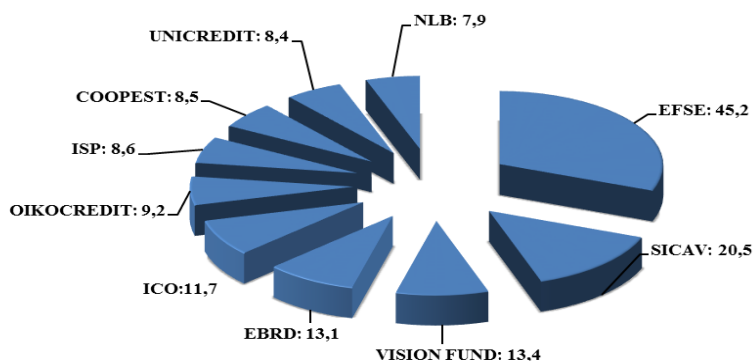
Grafikon 6. Obaveze po uzetim kratkoročnim i dugoročnim kreditima

Deset najznačajnijih kreditora MKO su:

- 1.) EFSE – Evropski fond za Jugoistočnu Evropu, Luksemburg (45,2 miliona KM);
- 2.) Responsibility SICAV, Švicarska (20,5 miliona KM);
- 3.) Vision Fund, USA (13,4 miliona KM);
- 4.) EBRD – Evropska banka za obnovu i razvoj, V. Britanija (13,1 milion KM);
- 5.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španija (11,7 miliona KM);
- 6.) Oikokredit, Holandija (9,2 miliona KM);
- 7.) Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina (8,6 miliona KM)
- 8.) Coopest, Holandija (8,5 miliona KM)
- 9.) UniCredit Bank d.d. Mostar, Bosna i Hercegovina (8,4 miliona KM)
- 10.) NLB Banka d.d. Sarajevo, Bosna i Hercegovina (7,9 miliona KM)

Grafikon 7. Najznačajniji izvori sredstava MKO (u mil. KM)

Ostale obaveze iznose 23 miliona KM ili 5% ukupne pasive, a čine ih obaveze za porez na dobit, obaveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska razgraničenja i drugo. Procent ostalih obaveza na nivou sistema u odnosu na ukupne obaveze iznosi 9,35%, a gledajući pojedinačno, ukupno sedam MKF ima procent ostalih obaveza veći od 10% u odnosu na ukupne obaveze.

Vanbilansna evidencija na dan 30.06.2017. godine iznosi 113,5 miliona KM i manja je za 2% u odnosu na kraj prethodne godine.

2.1.2. Kapital

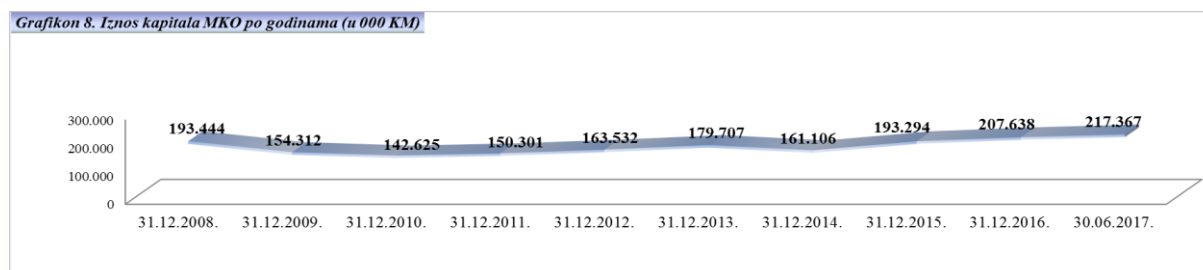
Ukupni kapital MKO na dan 30.06.2017. godine iznosi 217,4 miliona KM ili 47% ukupne pasive i veći je za 9,7 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj 2016. godine. Kapital MKF iznosi 213,6 miliona KM ili 98,2%, a kapital jednog MKD 3,8 miliona KM ili 1,8%.

Ukupan kapital mikrokreditnog sistema (umanjen za donirani kapital) iznosi 37,04% ukupne aktive, a dvije MKF i jedno MKD imaju procent iznosa kapitala (umanjenog za donirani kapital) u odnosu na ukupnu aktivu manji od dozvoljenog iznosa, odnosno manji od 10% ukupne aktive.

- 000 KM -

Tabela 4. Struktura kapitala MKO											
OPIS	31.12.2016. godine					30.06.2017. godine					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=2+4	7	8	9	10	11=7+9	12=11/6
Donirani kapital	45.851	22	0	0	45.851	45.851	21	0	0	45.851	100
Osnovni kapital	3.820	2	600	17	4.420	3.820	2	600	16	4.420	100
Višak/manjak prihoda nad rashodima	152.598	75	0	0	152.598	162.068	76	0	0	162.068	106
Emisiona ažia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neraspoređena dobit	0	0	1.016	29	1.016	0	0	1.308	34	1.308	129
Zakonske rezerve	0	0	1.909	54	1.909	0	0	1.909	50	1.909	100
Ostale rezerve	1.844	1	0	0	1.844	1.811	1	0	0	1.811	98
UKUPNO KAPITAL	204.113	100	3.525	100	207.638	213.550	100	3.817	100	217.367	105

Posmatrajući iznos kapitala MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 193,4 miliona KM. Kapital MKO, na dan 30.06.2017. godine, iznosio je 217,4 miliona KM, i za 23,9 miliona KM ili 12% je veći u odnosu na kraj 2008. godine.

U strukturi kapitala MKF najznačajniji je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 162,1 milion KM, te čini 76% ukupnog kapitala MKF i veći je za 9,5 miliona KM ili 6% u odnosu na kraj prethodne godine. Manjak prihoda nad rashodima za period od 01.01. do 30.06.2017. godine ostvarile su tri MKF, a višak prihoda nad rashodima osam MKF, dok je jedno MKD ostvarilo neto dobit. Višak prihoda nad rashodima odnosno dobit od redovnog poslovanja na dan 30.06.2017. godine ostvarilo je šest MKF i jedno MKD, dok je pet MKF ostvarilo manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja. Od tih pet MKF, dvije MKF su zahvaljujući vanrednim приходima, na kraju drugog

kvartala 2017. godine, ostvarile pozitivan rezultat. Vanredni prihodi direktan su rezultat povećane naplate potraživanja po otpisanim kreditima.

Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 45,9 miliona KM ili 21% ukupnog kapitala MKF. Iznos doniranog kapitala o kojem izvještavaju MKO nalazi se na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine. U skladu sa članom 11. Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije, MKO su dužne voditi evidenciju o doniranim sredstvima i tretirati ih kao donirani kapital o čijem stanju su dužne izvještavati Agenciju. Prema zvaničnim kvartalnim izvještajima koje dostavljaju Agenciji, devet MKF iskazuje vrijednost doniranog kapitala u svojim izvještajima, te vodi evidenciju o stanju istog.

Osnovni kapital MKF na dan 30.06.2017. godine iznosi 3,8 miliona KM ili 2% ukupnog kapitala MKF. Ostale rezerve, koje se odnose na dvije MKF, iznose 1,8 miliona KM, ili 1% ukupnog kapitala MKF. Osnovni kapital jednog MKD iznosi 600 hiljada KM, a neraspoređena i dobit tekuće godine 1.308 hiljada KM.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

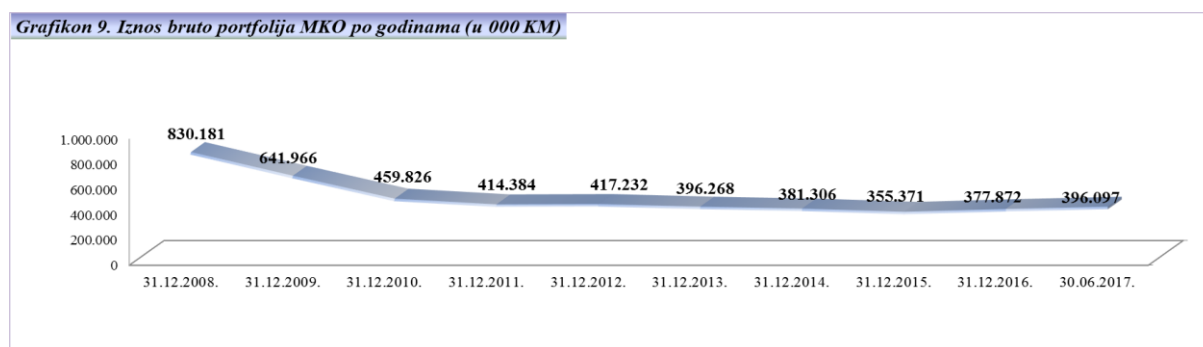
Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 396,1 milion KM ili 86% ukupne aktive mikrokreditnog sistema. Nivo ukupnih kredita sistema zavisi od stanja kredita MKF na koje se odnosi 344,3 miliona KM ili 86,9% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 51,8 miliona KM ili 13,1% od ukupnih kredita. Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjeni za rezerve za kreditne gubitke prikazani su u Tabeli 5.

- 000 KM -

Red. Broj	OPIS	31.12.2016. godine			30.06.2017. godine			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Kredit	349.791	28.081	377.872	344.300	51.797	396.097	105
2.	Rezerve za kreditne gubitke	3.193	176	3.369	3.061	246	3.307	98
3.	Neto krediti (1.-2.)	346.598	27.905	374.503	341.239	51.551	392.790	105

Neto krediti iznose 392,8 miliona KM i za 5% su veći u odnosu na 31.12.2016. godine, dok su krediti na bruto osnovi također veći za 5% u odnosu na kraj prethodne godine.

Rezerve za kreditne gubitke iznose 3,3 miliona KM i manje su za 2% u odnosu na 31.12.2016. godine. Omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na ukupan kreditni portfolio iznosi 0,83%, te u odnosu na omjer sa 31.12.2016. godine, bilježi poboljšanje od 0,06 procentnih poena.

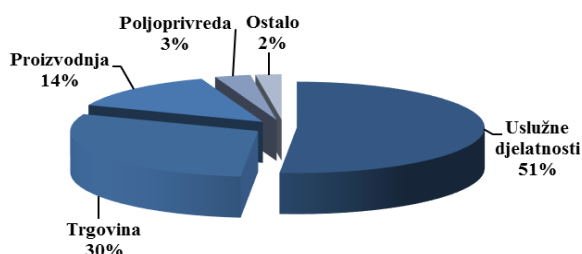

Posmatrajući bruto portfolio MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 830,2 miliona KM. Ukupan bruto portfolio na dan 30.06.2017. godine iznosio je 396,1 milion KM, i isti je manji za 52% u odnosu na kraj 2008. godine. Posmatrajući ova dva perioda, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bruto portfolija, kod kojih je isti pao za čak 90%, odnosno 65%.

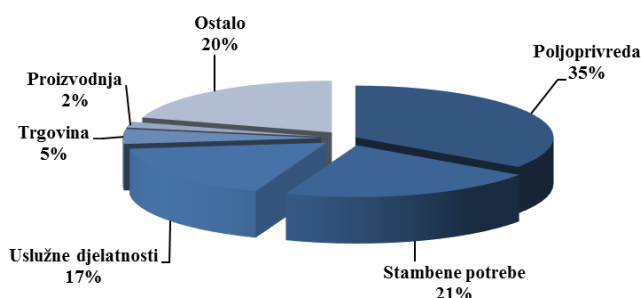
Tabela 6. *Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 30.06.2017. godine*

Red. Broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim licima					
a.)	Uslužne djelatnosti	195	5.055	14	5.264	51%
b.)	Trgovina	237	2.763	15	3.015	30%
c.)	Poljoprivreda	23	292	0	315	3%
d.)	Proizvodnja	123	1.268	4	1.395	14%
e.)	Ostalo	43	182	3	228	2%
	UKUPNO 1:	621	9.560	36	10.217	100%
2.	Fizičkim licima					
a.)	Uslužne djelatnosti	4.852	61.868	255	66.975	17%
b.)	Trgovina	1.666	16.191	85	17.942	5%
c.)	Poljoprivreda	8.771	124.828	320	133.919	35%
d.)	Proizvodnja	582	6.536	31	7.149	2%
e.)	Stambene potrebe	3.010	78.221	168	81.399	21%
f.)	Ostalo	12.671	65.454	371	78.496	20%
	UKUPNO 2:	31.552	353.098	1.230	385.880	100%
	UKUPNO (1+2):	32.173	362.658	1.266	396.097	

Od ukupnog iznosa mikrokredita, 10,2 miliona KM ili 3% plasirano je pravnim licima, a 385,9 miliona KM ili 97% plasirano je fizičkim licima. U ročnoj strukturi mikrokredita, na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 33,4 miliona KM ili 8%, a na dugoročne kredite 362,7 miliona KM ili 92%. Sama dospjela potraživanja ukupno iznose 1,3 miliona KM i gotovo u cijelosti se odnose na kredite date fizičkim licima.

Grafikon 10. *Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim licima*

Prema granskoj strukturi, najveći iznos od ukupnog iznosa mikrokredita datih **pravnim licima**, plasiran je za uslužne djelatnosti i trgovinu – uslužne djelatnosti 5,3 miliona KM ili 51%, odnosno trgovina 3 miliona KM ili 30%. Za proizvodnju dato je 1,4 miliona KM ili 14% od ukupnog iznosa mikrokredita datih pravnim licima, dok je za poljoprivredu dato 0,3 miliona KM ili 3%, a za ostale namjene 0,2 miliona KM ili 2%.

Grafikon 11. *Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim licima*

Što se tiče kredita datih **fizičkim licima**, 133,9 miliona KM ili 35% plasirano je za poljoprivredu, zatim za stambene potrebe 81,4 miliona KM ili 21%, za uslužne djelatnosti 67 miliona KM ili 17%, za trgovinu je plasirano 17,9 miliona KM ili 5%, za proizvodnju 7,2 miliona KM ili 2%, te za ostalo 78,5 miliona KM ili 20%.

- 000 KM -

Tabela 7. Sektorska struktura mikrokredita

Mikrokrediti za:	31.12.2016.	30.06.2017.	Učešće	Indeks
poljoprivreda	126.352	134.234	34%	106
stambene	76.643	81.399	21%	106
ostalo	69.336	78.724	20%	114
usluge	73.333	72.239	18%	99
trgovina	22.441	20.957	5%	93
proizvodnja	9.767	8.544	2%	87
ukupno	377.872	396.097	100%	105

Na osnovu analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (34%), stambenih potreba (21%) i ostalog (20%) te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim licima iz čega proističe da se krediti u najvećem broju slučajeva odobravaju licima koja nemaju pristup tradicionalnim izvorima finansiranja kako zbog rizičnosti posla kojeg obavljaju, tako i zbog nedostatka adekvatnih kolaterala.

U odnosu na kraj prethodne godine, procenat ukupnih kredita koji se daju po svim kreditnim proizvodima u porastu je od 6% do 14%, osim kredita za usluge, trgovinu i proizvodnju koji su u padu od 1% do 13% u posmatranom periodu. U pogledu ročnosti mikrokredita, dugoročni mikrokrediti su u porastu za 6% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su kratkoročni mikrokrediti (uključujući i dospjela potraživanja), u padu za 3% u posmatranom periodu.

- 000 KM -

Tabela 8. Ročna struktura mikrokredita

OPIS	31.12.2016.	30.06.2017.	Učešće	Indeks
Dugoročni mikrokrediti	343.405	362.658	92%	106
Kratkoročni mikrokrediti s dospjelim potraživanjima	34.467	33.439	8%	97
UKUPNO	377.872	396.097	100%	105

Prema izvještajima koje su mikrokreditne organizacije dostavile Agenciji vezano za iznos rizičnog portfolija uslijed elementarnih nepogoda iz maja/svibnja 2014. godine na dan 30.06.2017. godine, aktivni kreditni portfolio koji nije kasnio sa 30.04.2014. godine, a koji je rizičan uslijed elementarnih nepogoda iznosi 0,8 miliona KM. Kreditni portfolio koji je kasnio sa 30.04.2014. godine, a koji je dodatno rizičan, uslijed elementarnih nepogoda, na dan 30.06.2017. godine, iznosi 30 hiljada KM. Kreditni portfolio koji je ponovo ugovoren – reprogramiran uslijed elementarnih nepogoda na dan 30.06.2017. godine, iznosi 0,2 miliona KM. Najveće učešće u iznosu reprogramiranih kredita uslijed elementarnih nepogoda imaju krediti za poljoprivredu (33%) i krediti za stambene potrebe (27%).

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja. Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha.

Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 30.06.2017. godine vide se iz slijedeće tabele.

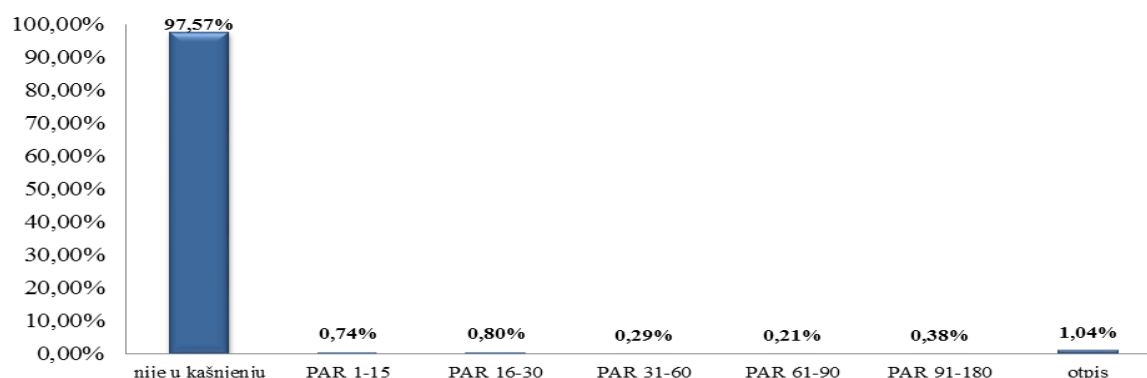
Tabela 9. Rezerve za kreditne gubitke sa stanjem na dan 30.06.2017. godine											
Rb	Dani kašnjenja	Stope rezerve višanja	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezervisanja			Ukupna rezervisanja
					Stopa rezerve višanja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4x3)/100	10=(7x6)/100	11=(8x3)/100	12=(9+10+11)
1.	0	0%	386.484	97,57	0%	0	311	0	0	0	0
2.	1 – 15	2%	2.944	0,74	2%	45	0	59	1	0	60
3.	16 – 30	15%	3.178	0,80	100%	54	0	477	54	0	531
4.	31 – 60	50%	1.153	0,29	100%	33	0	577	33	0	610
5.	61 – 90	80%	828	0,21	100%	30	0	662	30	0	692
6.	91 – 180	100%	1.510	0,38	100%	83	0	1.531	83	0	1.614
UKUPNO			396.097	100,00		245	311	3.306	201	0	3.507
7.	preko 180	Otpis	1.070		100%	94					

*U koloni 9. u kategoriji dana u kašnjenju (91-180), uključena su dodatna rezervisanja jedne MKF za kredite za reprogramirane kredite i dodatna rezervisanja u skladu sa usaglašavanjem načina obračuna rezervi po instrukcijama Agencije.

Kašnjenje u otplati duže od jednog dana imaju krediti u iznosu od 9,6 miliona KM ili 2,43%, dok 97,57% kredita nije u kašnjenju. Ukupan iznos dospjelih kamata po aktivnim kreditima koji imaju kašnjenje u otplati duže od jednog dana iznosi 0,2 miliona KM. Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 3,5 miliona KM i manje su za 0,1 milion KM ili 1% u odnosu na 31.12.2016. godine.

U toku prvih šest mjeseci 2017. godine, MKO su otpisale 2 miliona KM glavnice i 0,2 miliona KM kamate.

Grafikon 12. Kvalitet portfolija MKO

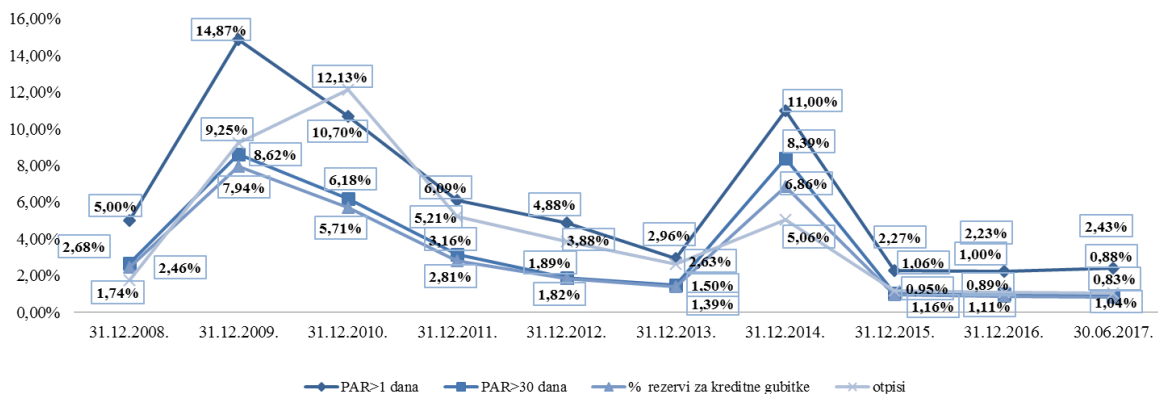
2.1.3.1. Ključni pokazatelji kvalitete kreditnog portfolija

U poređenju s krajem prethodne godine, sa 30.06.2017. godine, mikrokreditni portfolio bilježi rast od 5% (18,2 miliona KM), te iskazuje blago poboljšanje pokazatelja kvaliteta aktivnog kreditnog portfolija. Većina MKO izložena je pritisku konkurencije kako od većih MKO tako i od banaka, te se mnoge MKO i dalje suočavaju s nedostatkom sredstava za finansiranje kreditnog portfolija.

Blago poboljšanje pokazatelja kvalitete aktivnog portfolija iskazano je smanjenjem stope rezervi za kreditne gubitke, sa 0,89%, koliko je iznosila na 31.12.2016. godine, na 0,83%. Isto tako, portfolio u riziku preko 30 dana kašnjenja bilježi blago poboljšanje, te je sa 1,00% koliko je iznosio na kraju

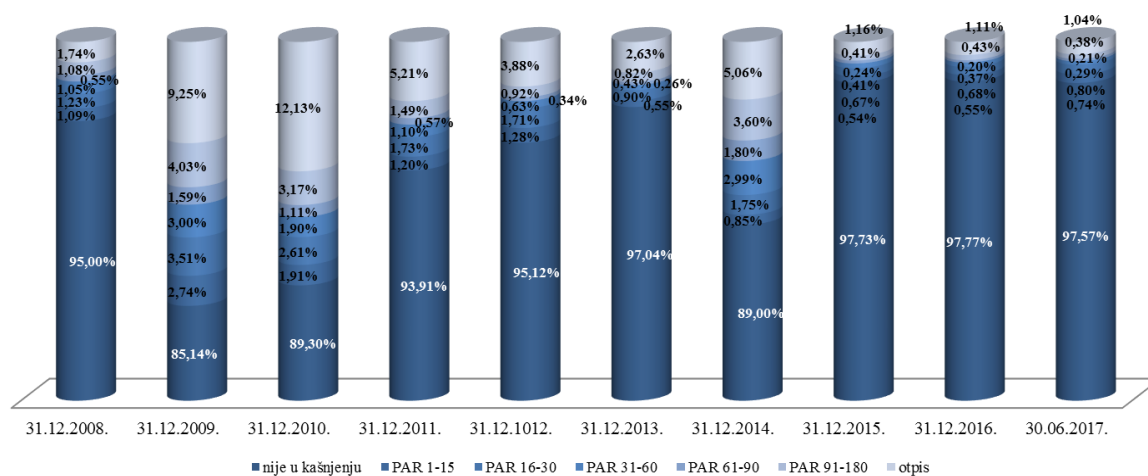
prethodne godine, smanjen na 0,88%. Ukupan rezultat sistema po pitanju rizičnosti portfolija nalazi se u okviru propisanog standarda (ispod 5%), a gledajući pojedinačno dvije MKF krše propisani standard. Portfolio u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi blago pogoršanje, te je sa 2,23% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 2,43%.

Grafikon 13. Pokazatelji kvaliteta aktivnog portfolija MKO

U toku prvih šest mjeseci 2017. godine, MKO su otpisale 1.160 kreditnih partija (1.143 otpisane kreditne partije odnose se na fizičke osobe, a 17 na pravne osobe) u ukupnom iznosu od 2,2 miliona KM, od čega se 2 miliona KM odnosi na otpisanu glavnice.

Grafikon 14. Klasifikacija bruto portfolija MKO po godinama

Na nivou sistema, procenat otpisa sa 30.06.2017. godine iznosio je 1,04% i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, smanjen za 0,07 procentnih poena, te se nalazi u okviru propisanog standarda. Tri MKF ne zadovoljavaju standard Agencije u pogledu procenta otpisa kredita koji mora biti ispod 3%.

Mikrokreditne organizacije nastavile su ulagati napore u naplatu potraživanja po otpisanim kreditima, pa su tako u toku šest mjeseci 2017. godine, naplatile 4,1 milion KM otpisane glavnice i 0,4 miliona KM otpisane kamate, dok je u istom izvještajnom periodu trajni otpis iznosio 48 hiljada KM po glavnici i 6 hiljade KM po kamati. Što se tiče efikasnosti naplate otpisanih kredita u toku prvih šest mjeseci 2017. godine, dvije MKF su imale procenat efikasnosti naplate otpisanih kredita u rasponu od 6% do 7% u odnosu na ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, dok su devet MKF i jedno MKD imale procenat efikasnosti naplate u rasponu od 3% do 5%.

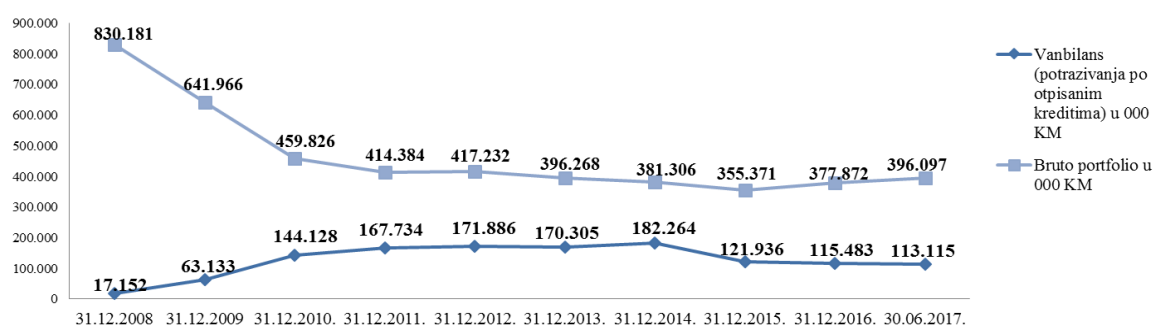
Tabela 10. Potraživanja po otpisanoj glavnici i kamati						
OPIS	FIZIČKA LICA		PRAVNA LICA		UKUPNO	
	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata
1	2	3	4	5	6	7
Početno stanje na datum 01.01.2017.	100.145	10.731	2.807	298	102.952	11.029
Promjene u 2017. godini:						
Novi otpis u tekućoj godini	1.951	166	67	8	2.018	174
<i>otpis u periodu 01.01.-31.03.</i>	905	74	43	6	948	80
<i>otpis u periodu 01.04.-30.06.</i>	1.046	92	24	2	1.070	94
<i>otpis u periodu 01.07.-30.09.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>otpis u periodu 01.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Naplaćeno u tekućoj godini	4.090	347	50	3	4.140	350
<i>naplata otpisa u periodu 01.01.-31.03.</i>	1.999	173	27	1	2.026	174
<i>naplata otpisa u periodu 01.04.-30.06.</i>	2.091	174	23	2	2.114	176
<i>naplata otpisa u periodu 01.07.-30.09.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>naplata otpisa u periodu 01.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Trajni otpis u tekućoj godini	48	6	0	0	48	6
<i>trajni otpis u periodu 01.01.-31.03.</i>	36	2	0	0	36	2
<i>trajni otpis u periodu 01.04.-30.06.</i>	12	4	0	0	12	4
<i>trajni otpis u periodu 01.07.-30.09.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>trajni otpis u periodu 01.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Saldo na datum 30.06.2017.	97.958	10.544	2.824	303	100.782	10.847

* Napomena: Podaci u Tabeli 10. razlikuju se od ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima prikazanih u vanbilansnoj evidenciji za iznos od 1,5 miliona KM koji se odnosi na sudske troškove, zatezne i procesne kamate kao dio vansudskih nagodbi kod tri MKF.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima koja se nalaze u vanbilansnoj evidenciji sa 30.06.2017. godine iznose 113,1 milion KM i manja su za 2% u odnosu na kraj prethodne godine.

U odnosu na 2008. godinu, bruto portfolio MKO manji je za 52%, dok su potraživanja po otpisanim kreditima veća skoro 7 puta, i sa 30.06.2017. godine čine 29% ukupnog kreditnog portfolija. Postoje značajna odstupanja u kvalitetu portfolija između različitih MKO, koja su evidentna iz podatka da tri MKF imaju preko 60% ukupno otpisanih kredita u odnosu na ukupni bruto portfolio (kod jedne MKF ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, koji se nalaze u vanbilansu veći je od iznosa ukupnih bruto kredita za 148%), što je direktna posljedica kreditne ekspanzije u prošlosti i nedomaćinskog upravljanja imovinom MKF. Jedna MKF i jedno MKD iskazali su ukupne otpise ispod 10% ukupnog bruto portfolija.

Grafikon 15. Potraživanja po otpisanim kreditima i bruto portfolio MKO

MKO su dužne pokrenuti sudske sporove za naplatu otpisanih potraživanja preko 180 dana u cilju zaštite imovine MKO.

2.1.3.2. Otplata kredita sa instrumentom osiguranja jamstvom i prigovori klijenata

Posljedice globalne ekonomske krize na finansijski sistem, neadekvatne kreditne politike i slabosti internih kontrola MKO, te opća prezaduženost korisnika mikrokredita, utjecale su na proces kreditiranja i kvalitetu kreditnog portfolija. Aktiviranje instrumenata osiguranja u slučaju osiguranja kredita jamstvom nastaje kao rezultat nenaplativih potraživanja po kreditima iz ranijih perioda, ili uslijed nemogućnosti servisiranja dospjelih kreditnih obaveza od strane klijenata. S ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koji se otplaćuju putem jemstva, Agencija je od 31.12.2009. godine napisala izvještajni obrazac OKJ.

Prema izvještajima o otplati kredita na teret jemaca kod MKO u Federaciji BiH ukupan broj kreditnih partija u aktivnom kreditnom portfoliju MKO na dan 30.06.2017. godine je bio 154.396 od čega su 1,26% kreditnih partija otplaćivali jemci što je više za 0,03 procentna poena u odnosu na procenat kredita koje su otplaćivali jemci u ukupnom broju kredita na dan 31.12.2016. godine (2016.: 1,23%). Prema kvartalnim izvještajima, ukupan bruto kreditni portfolio u MKO sistemu na dan 30.06.2017. godine je iznosio 396.097 hiljada KM od čega je udio preostalog duga kredita koji su se otplaćivali na teret jemaca iznosio 1,36% što je za 0,07 procentnih poena više u odnosu na udio preostalog duga kredita koji su se otplaćivali na teret jemaca u ukupnom bruto kreditnom portfoliju na kraju 2016. godine (2016.: 1,29%).

Prema izvještajima MKO, a shodno Odluci o načinu postupanja banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/14 i 62/14), u periodu od 01.04. do 30.06.2017. godine, podneseno je ukupno 67 prigovora prema MKO. Za šest MKF nema evidentiranih prigovora.

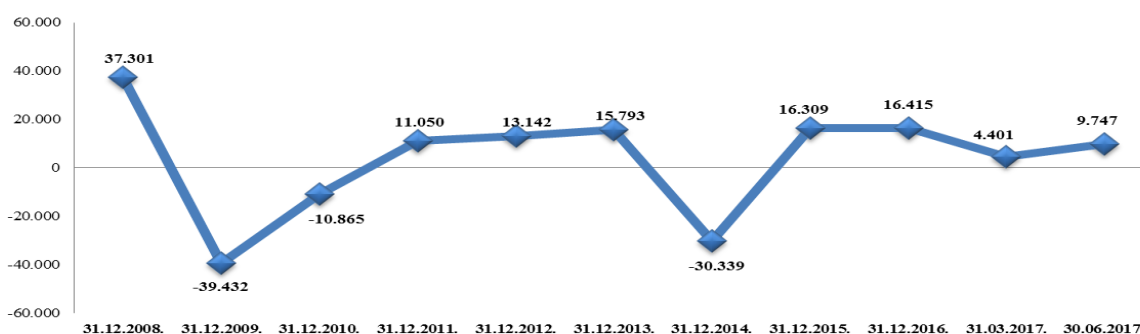
Sudužnici/jemci su uputili 4 prigovora, dužnici 26 prigovora, dok su ostale zainteresirane strane uputile 37 prigovora. MKO su pozitivno riješile 6 prigovora, negativno 57 prigovora, dok se 4 prigovora nalaze u procesu obrade i izjašnjenja.

2.2. Profitabilnost

U periodu 01.01. - 30.06.2017. godine, jedno MKD ostvarilo je neto dobit u iznosu od 291 hiljadu KM (01.01. – 30.06.2016.: 447 hiljada KM neto dobiti). U ovom periodu MKF su ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 9.456 hiljada KM, dok su u istom periodu prethodne godine, MKF ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 7.038 hiljada KM.

U periodu 01.01. - 30.06.2017. godine, od ukupno 11 MKF, osam MKF je ostvarilo višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 9.510 hiljada KM, dok su tri MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 54 hiljade KM.

Grafikon 16. Ukupan finansijski rezultat MKO po godinama (u 000 KM)

Na nivou mikrokreditnog sistema u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 9.747 hiljada KM, što je za 2.262 hiljade KM ili 30% više u odnosu na isti period prethodne godine.

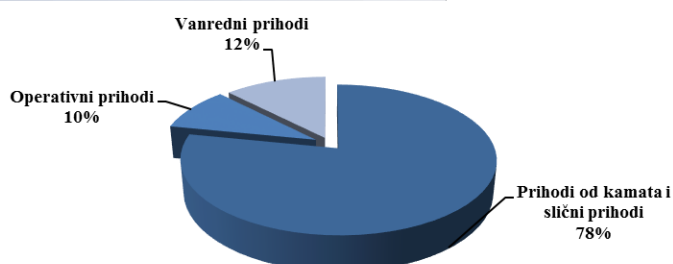
Struktura bilansa uspjeha mikro kreditnog sistema Federacije BiH je prikazana u Tabeli 11.

- 000 KM -

Tabela 11. Bilans uspjeha MKO										
Red. broj	OPIS	Za period 01.01. - 30.06.2016. g.				Za period 01.01. - 30.06.2017. g.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	1	2	3=(1+2)	4	5	6	7=(5+6)	8	9=(7/3)
1.	PRIHODI									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	32.955	1.658	34.613	89	34.090	3.244	37.334	89	108
1.2.	Operativni prihodi	4.124	125	4.249	11	4.271	276	4.547	11	107
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	37.079	1.783	38.862	100	38.361	3.520	41.881	100	108
3.	Rashodi po									
3.1.	kamatama i slični rashodi	4.899	579	5.478	15	4.484	1.031	5.515	14	101
3.2.	Operativni rashodi	28.073	583	28.656	78	27.951	2.051	30.002	80	105
3.3.	Trošk. rezer. za kred. i dr. gubitke	2.233	176	2.409	7	1.967	177	2.144	6	89
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	35.205	1.338	36.543	100	34.402	3.259	37.661	100	103
5.	VANREDNI PRIHODI	5.575	5	5.580		5.870	34	5.904		106
6.	VANREDNI RASHODI	411	3	414		373	4	377		91
7.	UKUPNO PRIHODI - RASHODI (2+5-6)	7.038	447	7.485		9.456	291	9.747		130
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	7.038		7.038		9.456		9.456		134
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		447	447			291	291		
10.	POREZI		0	0			0	0		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK		447	447			291	291		
12.	UKUPAN FIN. REZULTAT			7.485				9.747		

Ukupni prihodi MKO za period 01.01. - 30.06.2017. godine iznose 41,9 miliona KM, koji se većinom odnose na prihode MKF. U odnosu na isti period prethodne godine, ukupni prihodi veći su za 3 miliona KM ili 8%. Najveći dio prihoda, odnosi se na prihode od kamata koji iznose 37,3 miliona KM ili 89% ukupnih prihoda i u odnosu na isti period prethodne godine, veći su za 2,7 miliona KM ili 8%, dok operativni prihodi iznose 4,6 miliona KM ili 11% ukupnih prihoda i u odnosu na isti period prethodne godine, veći su za 0,3 miliona KM, odnosno za 7%.

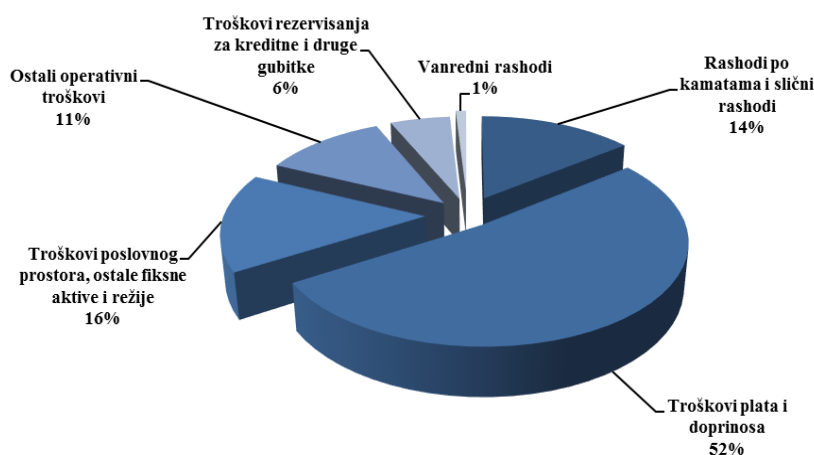
Grafikon 17. Struktura prihoda (uključeni vanredni prihodi)

Vanredni prihodi MKO ostvareni u periodu od 01.01. do 30.06.2017. godine iznose 5,9 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine, veći su za 0,3 miliona KM, odnosno za 6%. Vanredni prihodi većinom se odnose na naplatu potraživanja po otpisanim kreditima. Vanredni rashodi MKO ostvareni u toku prvih šest mjeseci 2017. godine iznose 0,4 miliona KM, i manji su za 9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Ukupni rashodi iznose 37,7 miliona KM od kojih se 34,4 miliona KM ili 91% odnosi na rashode MKF, a 3,3 miliona KM ili 9% na rashode jednog MKD. U odnosu na isti period prethodne godine ukupni rashodi veći su za 1,1 milion KM ili 3%. U strukturi rashoda, 5,5 miliona KM ili 14% od ukupnih rashoda odnosi se na rashode po kamatama na uzete kredite i ostale slične rashode i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 1%. Operativni rashodi iznose 30 miliona KM ili 80% ukupnih rashoda i u odnosu na isti period prethodne godine, veći su za 1,3 miliona KM ili 5%. Operativni rashodi sastoje se od troškova plaća i doprinosa u iznosu od 19,7 miliona KM (01.01.-30.06.2016.: 19,1 milion KM), troškova poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 5,9 miliona KM (01.01.-30.06.2016.: 5,4 miliona KM), te ostalih operativnih troškova u iznosu od 4,4 miliona KM (01.01.-30.06.2016.: 4,2 milion KM). Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke iznose 2,1 milion KM ili 6% od ukupnih rashoda i u odnosu na isti period prethodne godine, manji su 11%.

Grafikon 18. Struktura rashoda (uključeni vanredni rashodi)

Što se tiče operativne održivosti¹, od 12 MKO, šest MKF i jedno MKD mogu iz ostvarenih prihoda od redovnih aktivnosti pokriti sve rashode.

2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je ukupna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite – Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, broj: 48/12). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tokom realizovanja ugovora o kreditu. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

¹ Operativna održivost izračunata po formuli: (ukupni prihodi od kamata i slični prihodi + ukupni operativni prihodi) / (ukupni rashodi po kamatama i slični rashodi + ukupno operativni rashodi + troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke + vanredni rashodi).

U skladu s mjesečnim izvještajima o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama po kreditima, u drugom kvartalu 2017. godine, MKO su plasirale mikrokredite u ukupnom iznosu od 105 miliona KM što je za 8,2 miliona KM, odnosno 8% više u odnosu na iznos mikrokredita plasiranih u istom periodu prethodne godine. Sa stanjem na 30.06.2017. godine, MKO su imale 154.396 aktivnih kreditnih partija, što je za 1.122 kreditne partije, odnosno 1% više u odnosu na kraj prethodne godine. Prosječan iznos mikrokredita na nivou sistema, na dan 30.06.2017. godine, bio je 2.565 KM, prosječan iznos mikrokredita MKF iznosi 2.388 KM, dok je prosječan iznos mikrokredita u MKD 5.059 KM.

Tabela 12. Prosječne ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite za II kvartal 2017. godine – po proizvodima

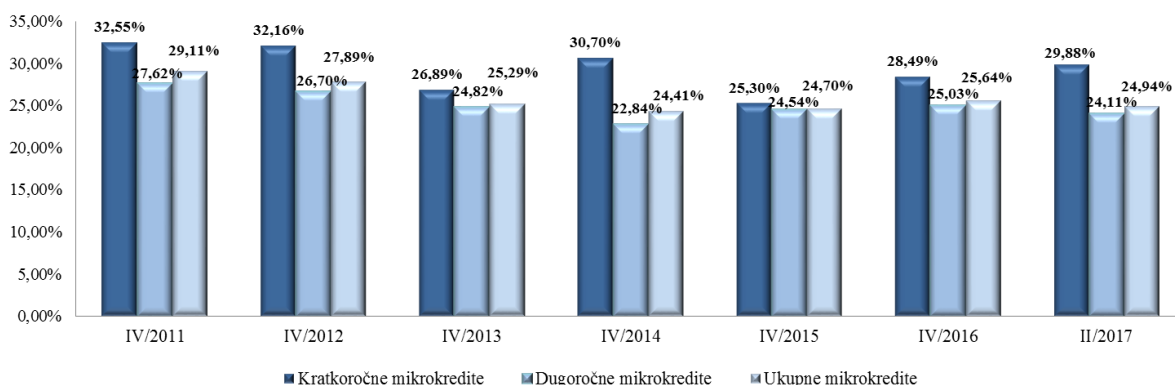
Rb.	OPIS	Ukupan iznos isplata mikrokredita u II kvartalu 2017. godine (u 000 KM)	Ponderisana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderisana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	15.155	19,57%	29,88%
1.1.	Uslužne djelatnosti	2.258	20,11%	29,87%
1.2.	Trgovinu	842	20,47%	29,83%
1.3.	Poljoprivredu	4.020	17,27%	26,98%
1.4.	Proizvodnju	316	19,26%	26,63%
1.5.	Stambene potrebe	1.740	21,28%	28,54%
1.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	1.081	23,71%	33,84%
1.7.	Ostalo	4.898	19,20%	31,58%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	89.886	20,31%	24,11%
2.1.	Uslužne djelatnosti	15.111	20,48%	24,40%
2.2.	Trgovinu	3.830	20,15%	23,97%
2.3.	Poljoprivredu	30.573	19,16%	22,54%
2.4.	Proizvodnju	1.672	19,42%	23,16%
2.5.	Stambene potrebe	18.589	19,72%	23,03%
2.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	1.993	22,33%	27,65%
2.7.	Ostalo	18.118	22,52%	27,27%
UKUPNO		105.041	20,20%	24,94%

Za kratkoročne kredite, prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa kreće se u rasponu od 17,27% za poljoprivredu do 23,71% za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu 26,63% za proizvodnju do 33,84% za nenamjenske kredite. Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu 19,16% za poljoprivredu do 22,52% za ostale kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 22,54% za poljoprivredu do 27,65% za nenamjenske kredite. Analizirajući efektivne kamatne stope MKO po kreditnim proizvodima zaključuje se da su najjeftiniji krediti plasirani za poljoprivredu i proizvodnju, dok su najskuplji nenamjenski i ostali krediti.

Prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na kratkoročne, dugoročne i ukupne mikrokredite u Federaciji BiH po kvartalima prikazane su u sljedećoj tabeli.

PROSJEČNA PONDERISANA EKS na:	IV/2011	IV/2012	IV/2013	IV/2014	IV/2015	IV/2016	I/2017	II/2017
Kratkoročne mikrokredite	32,55%	32,16%	26,89%	30,70%	25,30%	28,49%	26,56%	29,88%
Dugoročne mikrokredite	27,62%	26,70%	24,82%	22,84%	24,54%	25,03%	24,52%	24,11%
Ukupne mikrokredite	29,11%	27,89%	25,29%	24,41%	24,70%	25,64%	24,90%	24,94%

Grafikon 19. Prosječne ponderisane EKS na mikrokredite (u %)

Mikrokreditne organizacije su smanjile efektivnu kamatnu stopu na ukupne mikrokredite, pa su tako, na kraju drugog kvartala 2017. godine, prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne kredite u mikrokreditnom sistemu iznosile 24,94%, te su u odnosu na četvrti kvartal 2016. godine, ostvarile pad od 0,70 procentnih poena. Posmatrajući isti period, prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na kratkoročne kredite iznosile su 29,88%, te su zabilježile rast od 1,39 procentnih poena. Prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na dugoročne kredite na kraju drugog kvartala 2017. godine, iznosile su 24,11%, te su u padu za 0,92 procentna poena u odnosu na četvrti kvartal prethodne godine.

2.4. Likvidnost

Kreditori, domaće komercijalne banke i razni međunarodni socijalno orijentirani komercijalni fondovi i dalje su uzdržani kod kreditiranja većeg broja MKO, uslijed čeka su mnoge MKO uskraćene za povoljnija finansijska sredstva kojim bi finansirale svoju aktivnost. Prema dostavljenim izvještajima o likvidnosti MKO sa stanjem na dan 30.06.2017. godine, jedna MKF ima značajnih problema sa održavanjem likvidnosti, te će ista, prema podacima navedenim u izvještaju, u narednim izvještajnim periodima ostvariti smanjenje aktivnog kreditnog portfolija.

2.5. Devizni rizik

Mikrokreditne organizacije obavljaju određene transakcije denominirane u stranim valutama, i to uglavnom u EUR-ima po osnovu kojih dolazi do izloženosti promjenama kursa stranih valuta. Prema Zakonu o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine KM je fiksno vezana za EURO, te u praksi mikrokreditne organizacije nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO.

2.6. Transakcije sa povezanim licima

Odredbama Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07) propisan je minimum standarda poslovanja MKO s licima, koja se u skladu sa članom 4. Zakona o MKO smatraju povezanim s MKO. Članom 6. ove Odluke Agencije propisano je da MKO može obavljati poslovne transakcije s licem koje je povezano s MKO samo u skladu sa Zakonom o MKO, odlukom Agencije i posebnim politikama MKO za poslovanje s povezanim licima, koje usvaja i prati njihovu primjenu organ upravljanja MKO. Transakcijom s povezanim licem smatra se i transakcija s trećom stranom ako su sredstva koja su korištena u transakciji prenesena povezanom licu ili su iskorištena radi stjecanja koristi povezanog lica. S tim u vezi, sve MKO dužne su uspostaviti registar povezanih lica i isti redovno ažurirati.

Također, prilikom obavljanja transakcija s povezanim licima, MKO su dužne postupati u skladu s usvojenim politikama, koje, između ostalog, podrazumijevaju da:

- sve transakcije s povezanim licima moraju biti odobrene od organa upravljanja MKO,

- lice povezano s MKO koje je član organa upravljanja MKO ne može učestvovati u glasanju prilikom donošenja odluka o poslovnim transakcijama između MKO i njega samog ili bilo kojeg drugog s njim povezanog lica,
- organ upravljanja potpiše pismenu izjavu da je bilo koja transakcija obavljena između MKO i povezanog lica, fer i u najboljem interesu za MKO,
- MKO formira i održava uredne evidencije, dokumentaciju i dosjee o odobrenjima organa upravljanja za obavljanje transakcija s povezanim licima i dr.

Pri obavljanju transakcija s povezanim licima MKO, ne mogu se ponuditi bilo kakvi povoljniji uvjeti u odnosu na druga lica, a MKO su dužne izvještavati Agenciju dostavom kvartalnih izvještaja o svim transakcijama koje je MKO obavila u izvještajnom kvartalu sa povezanim licima. U toku prvih šest mjeseci 2017. godine, od 12 MKO, na propisanim obrascima, sedam MKF i jedno MKD izvijestili su Agenciju o obavljenim transakcijama s povezanim licima u ukupnom iznosu od 750.522 KM. Jedna MKF i jedno MKD imaju 77% učešća u ukupnom iznosu obavljenih transakcija s povezanim osobama.

-u KM-

Tabela 13. Transakcije s povezanim licima			
Rb.	Opis transakcije	Iznos transakcija obavljenih u periodu 01.01.-30.06.2017. godine	Učešće (%)
1.	Plaćanje zajedničkih troškova povezane osobe	286.997	38,24%
2.	Refundacija troškova	194.386	25,90%
3.	Transakcije s osnivačem i njegovim povezanim osobama	129.643	17,27%
4.	Plaćanje po fakturama za isporučenu robu/usluge	77.967	10,39%
5.	Pozajmice od pravnih i fizičkih osoba	56.729	7,56%
6.	Zakup poslovnog prostora	4.800	0,64%
7.	Anuiteti po kreditu	0	0,00%
8.	Kratkoročni krediti od banaka	0	0,00%
9.	Redovne i zatezne kamate, naknade za obradu kredita	0	0,00%
10.	Advokatske usluge	0	0,00%
11.	Kratkoročni depoziti bankama	0	0,00%
12.	Potraživanja po osnovu zakupa	0	0,00%
UKUPNO		750.522	100,00%

U tabeli 13. prikazani su iznosi transakcija s povezanim licima u periodu od 01.01. do 30.06.2017. godine, iz koje je evidentno da u transakcijama sa povezanim osobama najveći udio imaju transakcije plaćanja zajedničkih troškova povezane osobe (38,24%), refundacija troškova (25,90%), te transakcije sa osnivačima MKO i njegovim povezanim osobama (17,27%). Pored navedenih transakcija, MKO su u svojim izvještajima prijavile i transakcije s povezanim licima po osnovu pozajmice od pravnih i fizičkih osoba, plaćanja zakupa poslovnog prostora i druge transakcije.

Transakcije s povezanim licima MKO o kojim su izvijestile MKO, odnose se na transakcije koje su obavljene s licima koja su povezana s osnivačem MKO i njegovim povezanim osobama (90%), članovima upravnog odbora (6%) i članovima odbora za reviziju (4%). Agencija će i u narednom periodu, u kontrolama MKO posebnu pažnju posvetiti poštivanju politika o poslovanju MKO s povezanim licima, te će cijeniti koristi koje MKO ima prilikom obavljanja ovih transakcija, shodno čemu će nalagati adekvatne mjere s ciljem otklanjanja nepravilnosti utvrđenih u poslovanju MKO s povezanim licima.

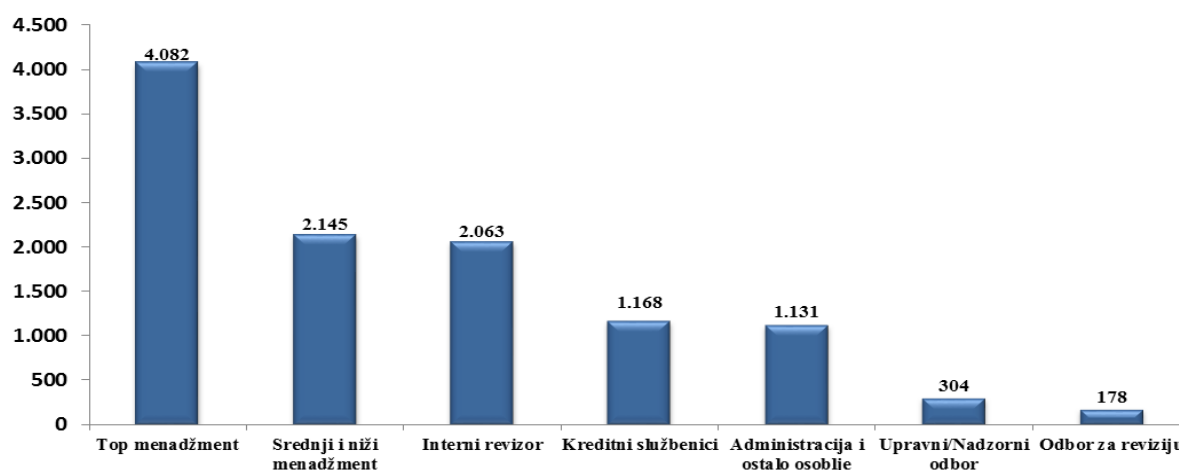
2.6.1. Standard mjesečnih primanja u mikrokreditnoj djelatnosti

Standard razumne tržišne vrijednosti je vrijednost koja se postiže na tržištu rada te se kao relevantan podatak posmatra prosječna plata Federacije BiH. Međutim pošto svaka industrija ima svoje specifičnosti, tako i mikrokreditna industrija ima svoje specifičnosti, te se u cilju poređenja koriste standardi koji vrijede za mikrokreditnu djelatnost. Standard tržišta mikrokreditne djelatnosti je približna ili ista vrijednost koja se za istu uslugu plaća na tržištu mikrokreditne industrije u približnom ili istom iznosu sa prosjekom relevantne grupe, tj. prosjekom cjelokupne mikrokreditne industrije. U

cilju utvrđivanja prosjeka se uzimaju vrijednosti MKO-a čije poslovanje je usklađeno sa standardima poslovanja propisanih odlukom o ostalim općim uvjetima poslovanja mikro kreditnih organizacija, jer su plaće u takvim organizacijama tržišno utemeljene obzirom da je poslovanje u okviru propisanih mjerljivih standarda osigurano da MKO posluje u skladu sa principima poslovanja pažnjom dobrog privrednika a što je i obaveza prema čl. 40 Zakona o udruženjima i fondacijama.

Troškovi plaća i doprinosa ostvareni u periodu 01.01. - 30.06.2017. godine veći su za 3% u odnosu na isti period prethodne godine. Prema izvještajima MKO, prosječna mjesečna neto plata zaposlenika MKO na dan 30.06.2017. godine, iznosila je 1.251 KM, a prosječni mjesečni neto iznos nagrada, stimulacija i bonusa 54 KM, iz čega proizilazi da je, u mikro kreditnom sistemu, prosječna mjesečna neto plata sa bonusima iznosila 1.305 KM. Na dan 30.06.2017. godine, prosječne mjesečne neto plate višeg menadžmenta u mikro kreditnom sistemu sa bonusima su iznosile 4.082 KM, dok su prosječne mjesečne neto naknade isplaćene članovima upravnih odbora u MKO iznosile 304 KM, a članovima odbora za reviziju 178 KM. Na ovaj izvještajni datum, prosječne mjesečne neto plate internih revizora u MKO sa bonusima su iznosile 2.063 KM, srednjeg i nižeg menadžmenta 2.145 KM, kreditnih službenika 1.168 KM, te administracije i ostalog osoblja 1.131 KM.

Grafikon 20. Prosječna mjesečna plata/naknada u MKO sa uključenim bonusima (u KM)

Članom 39. Zakona o MKO propisano je da su mikro kreditne fondacije dužne investirati višak prihoda nad rashodima u obavljanje mikro kreditne djelatnosti i da nije dozvoljena direktna ili indirektna raspodjela viška prihoda nad rashodima osnivačima, članovima organa, odgovornim licima i zaposlenim u mikro kreditnoj fondaciji.

Kod jedne MKF, prosječna mjesečna neto plata višeg menadžmenta skoro 2 puta je veća u odnosu na prosjek mikro kreditnog sistema.

2.7. Izvještaji nezavisnog vanjskog revizora

Članom 18. Zakona o MKO, propisano je da su MKO dužne imenovati, uz saglasnost Agencije, vanjskog revizora koji će izvršiti reviziju godišnjih finansijskih izvještaja i sačiniti revizorski izvještaj, u skladu sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje oblast računovodstva i revizije, koje MKO dostavljaju Agenciji najkasnije pet mjeseci po isteku poslovne godine na koju se izvještaj odnosi. MKO su dužne revizorske izvještaje u skraćenom obliku objaviti u jednoj ili više dnevnih novina, dostupnih na cijeloj teritoriji BiH, u roku od 30 dana od dana prijema izvještaja, i o tome, uz dostavu kopije objave, odmah izvjestiti Agenciju. U skladu sa članom 19. Odluke o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikro kreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, br: 27/07 i 46/11), MKO su dužne pribaviti saglasnost Agencije za imenovanje vanjskog revizora. Izbor revizorske kuće vrši isključivo organ upravljanja MKO na prijedlog odbora za reviziju, a zahtjev za izdavanje saglasnosti s pratećom dokumentacijom i odlukom organa upravljanja o izboru revizorske kuće, dostavljaju Agenciji. U skladu sa članom 23. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12), Agencija može odbiti izvještaj

nezavisnog revizora i zahtijevati novi izvještaj koji će izraditi ovlašteni revizor kojeg imenuje Agencija, na teret MKO.

Uvidom u dostavljene revizorske izvještaje za 2016. godinu, utvrđeno je da su od 12 MKO, 10 MKF i 1 MKD imali neokvalifikovane izvještaje, od čega su kod 3 MKF u izvještajima istaknute činjenice koje su se uglavnom odnosile na nepoštivanje uvjeta poslovanja propisanih odlukama Agencije i nepridržavanja uvjeta zaduženja. Kod jedne MKF eksterni revizor je izdao mišljenje sa rezervom, jer na dan 31.12.2016. godine nije imala minimalan iznos osnovnog kapitala od 50.000 KM koji je potreban za poslovanje MKF, u skladu sa Zakonom o mikrokreditnim organizacijama. Kod 2 MKF eksterni revizori su naveli da postoji značajna neizvjesnost i sumnja u sposobnost MKF da nastave svoje poslovanje na principu vremenske neograničenosti poslovanja.

U prilogu 3. ove Informacije, navedeni su detaljniji podaci o revizorskim izvještajima po pojedinačnim MKO za godinu koja je završila 31.12.2016. godine.

III ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Analizirajući izvještaje MKO sa 30.06.2017. godine može se zaključiti da poslovanje mikrokreditnih organizacija u Federaciji BiH bilježi blago poboljšanje u odnosu na kraj prethodne godine. Bilansna suma je zabilježila rast od 5%, kreditni portfolio je povećan za 5% uz poboljšanje određenih pokazatelja kvalitete, također je ostvaren i rast zaposlenih (3%), kapitala (5%) i obaveza po uzetim kreditima (7%).

Za MKO koje i dalje bilježe pad kreditnog portfolija, gubitak tržišnog segmenta, te kojima je uskraćeno povjerenje kreditora, uslijed negativnog trenda poslovanja, nemogućnosti dostizanja postavljenih standarda, važno je, u smislu održavanja supstance poslovanja, te posebno doniranih sredstava, pregovarati o spajanju ili pripajanju što predstavlja važan korak u očuvanju sistema. Konsolidacija na nivou MKO, posebno MKO srednje veličine, neophodna je za stabilizaciju mikrokreditnog sistema, u cilju povećanja ekonomije obima, poboljšanja efikasnosti poslovanja MKF kroz značajne uštede troškova, kao i povećanja kompetentnosti upravnih odbora, menadžmenta i ostalog osoblja MKO. Konsolidacija bi omogućila osnaživanje kapitalne baze manjeg broja jačih i zdravijih MKO. Kako značajan iznos kredita u pasivi mikrokreditnih organizacija dopijeva do kraja ove godine, u odsustvu podrške kreditora, organizacije mogu biti izložene problemu likvidnosti, te iz tih razloga sve MKO koje nisu operativno održive bi trebale razmotriti mogućnost spajanja ili pripajanja, kako bi se zaštitila imovina MKF, a što bi bilo u skladu sa principima poslovanja pažnjom dobrog privrednika.

Imperativ MKO je poštivanje principa poslovanja s pažnjom dobrog domaćina, odnosno dobrog privrednika sa fokusom na punu transparentnost, optimizaciju troškova poslovanja i njihovu punu opravdanost, adekvatno upravljanje kreditnim rizicima što u konačnici treba rezultirati smanjenjem kamatnih stopa na mikrokredite čime bi se postigli ciljevi navedeni u ZoMKO.

Agencija će i dalje, u okviru zakonskih mogućnosti, poduzimati sve raspoložive nadzorne mjere i pokretati potrebne radnje u svrhu sankcionisanja MKO, te uvođenja njihovog poslovanja u zakonske okvire radi postizanja osnovne uloge mikrokreditiranja.

Sve MKO su dužne raditi na:

- Punoj primjeni člana 2. ZoMKO što podrazumijeva obavljanje djelatnosti s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva;
- Smanjenju kamatnih stopa na mikrokredite;
- Kontrolji kamatnih stopa i ostvarivanju ciljeva iz ZoMKO putem aktivnog uključivanja organa upravljanja u postupak donošenja politika o formiranju cijena na mikrokredite;

- Reduciranju troškova poslovanja, punoj primjeni principa domaćinskog poslovanja sredstvima fondacije i primjeni principa dobrih korporativnih praksi, a što treba da utiče na smanjenje kamatnih stopa;
- Uspostavljanju mehanizama kontrole opravdanosti projekata i materijalno značajnih troškova poslovanja, uključujući plaće i bonuse menadžmentu, te sve druge beneficije menadžmenta i članova upravnih odbora koje isti ostvaruju na teret imovine MKF i koji se direktno alimentiraju visokim kamatnim stopama;
- Povećanju odgovornosti upravnih odbora, osiguranju neovisnosti od menadžmenta, te kontroli menadžmenta od strane upravnih odbora;
- Poboljšanju sistema internih kontrola, poboljšanju efikasnosti poslovanja i optimiziranju resursa MKO, te primjeni principa odgovornog kreditiranja;
- Postizanje potpune neovisnosti interne revizije od menadžmenta MKO, koja će nadgledati i segment rukovođenja, te o tome redovno izvještavati upravni odbor;
- Obaveznoj razmjeni informacija na nivou sistema i Centralnog registra kredita;
- Poduzimanju svih aktivnosti u cilju rješavanja problema prezaduženih klijenata i žiranata;
- Poboljšanju institucionalnih kapaciteta;
- Potpunoj primjeni važećih propisa i povećanju transparentnosti poslovanja, te
- Iznalaženju partnera za konsolidaciju pri čemu MKF koje imaju manji iznos kapitala, te visok stepen otpisanih zajmova trebaju donijeti jasnu strategiju o pripajanju većim i snažnijim MKF kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te obezbijedila budućnost uposlenih u MKO.

Broj: U.O. -06-03/17

Sarajevo, 30.08.2017. godine

IV PRILOZI

Prilog 1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Prilog 2. Osnovni podaci o MKO

Prilog 3. Izvještaji nezavisnog vanjskog revizora za godinu koja je završila 31.12.2016.

Prilog 4. Bilans stanja MKF

Prilog 5. Bilans stanja MKD

Prilog 6. Bilans uspjeha MKF

Prilog 7. Bilans uspjeha MKD

Prilog 8. Pregled doniranih sredstava MKF

Prilog 9. Grafikoni – ostali pokazatelji poslovanja MKO

Prilog 1.

PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE MKO KOJI SU BILI VAŽEĆI SA 30.06.2017. GODINE

Odluke Agencije za poslovanje MKO	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije	27/07
2. Odluka o uslovima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikrokreditnim organizacijama	27/07 i 46/11
3. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija	27/07
4. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvještavanja	27/07, 110/12 i 15/13
5. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija	27/07
6. Odluka o ostalim općim uslovima za poslovanje mikrokreditne organizacije	27/07
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (Prečišćeni tekst)	48/12
8. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje dozvole za rad i saglasnosti za sticanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije	27/07
9. Odluka o naknadama koje se za rad mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH	46/11
10. Odluka o minimalnim standardima mikrokreditnih organizacija na sprečavanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti	48/12
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta	23/14, 26/14 i 62/14
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti	23/14
13. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva	23/14 i 62/14
14. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga	62/14

Uputstva Agencije za poslovanje MKO

1. Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputstvo za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti i
5. Uputstvo za izradu izvještaja mikrokreditnih organizacija.

Prilog 2.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	30.06.2017. godine			
						Iznos aktive u 000 KM	Iznos kapitala u 000 KM	Broj zaposl.	Broj org. dijelova
1.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	ul. Džemala Bijedića 129 71 000 SARAJEVO	Sead Mucić	033/ 754-380, 754-388 fax	sead.mucic@eki.ba www.eki.ba	55.404	3.817	168	11
2.	MKF "EKI" Sarajevo	ul. Džemala Bijedića 129, 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-380, 754-388 fax	sadina.bina@eki.ba www.eki.ba	102.978	66.344	267	70
3.	MKF "LIDER" Sarajevo	ul. Turhanija 2 71 000 SARAJEVO	Džavid Sejfović	033/ 250-580, 250-581 fax	dzavids@lider.ba www.lider.ba	17.592	10.743	68	14
4.	"LOK MKF" Sarajevo	ul. Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Elma Čardaklija - Bašić	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	17.875	2.554	92	22
5.	MKF "MELAHA" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Jakob Finci	033/ 205-737 tel/fax	info@melaha.ba www.melaha.ba	1.302	508	6	0
6.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	ul. Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	56.466	21.375	176	32
7.	MKF "MIKRA" Sarajevo	ul. Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	27.759	7.254	122	27
8.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	ul. Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	info@mikroaldi.org www.mikroaldi.org	6.057	4.680	28	7
9.	"PARTNER MKF" Tuzla	ul. 15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	133.926	74.060	297	60
10.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	ul. Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Edina Hadžimurtezić	033/ 666-233, 666-224 fax	info@mfi.ba	1.791	1.672	8	0
11.	MKF "SANI" Zenica	ul. Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	409	200	5	0
12.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	ul. Zagrebačka 50 71 000 SARAJEVO	Samir Bajrović	033/ 727-350, 812-231 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	41.458	24.160	153	42
UKUPNO						463.017	217.367	1.390	285

Prilog 3.

IZVJEŠTAJI NEZAVISNOG VANJSKOG REVIZORA ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2016.

Rb.	Naziv MKO	Godina	Naziv revizorske kuće koja je obavila reviziju MKO	Datum izvještaja	Dnevne novine i datum objave	Mišljenje revizora	Isticanje činjenica
NEOKVALIFIKOVANI IZVJEŠTAJI							
1.	MKD EKI d.o.o. Sarajevo	31.12.2016.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	31.03.2017.	Oslobođenje 28.04.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	nema
2.	MKF LIDER Sarajevo	31.12.2016.	Revik d.o.o. Sarajevo	24.03.2017.	Oslobođenje 19.05.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	nema
3.	MKF MELAHA Sarajevo	31.12.2016.	Baker Tilly Re Opinion d.o.o. Sarajevo	08.03.2017.	Oslobođenje 28.04.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	nema
4.	MKF MI-BOSPO Tuzla	31.12.2016.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	21.04.2017.	Oslobođenje 24.05.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	nema
5.	MKF MIKRA Sarajevo	31.12.2016.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	04.04.2017.	Dnevni avaz 28.04.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	nema
6.	MKF MIKRO ALDI Goražde	31.12.2016.	Baker Tilly Re Opinion d.o.o. Sarajevo	03.03.2017.	Oslobođenje 27.04.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	nema
7.	PARTNER MKF Tuzla	31.12.2016.	KPMG B-H d.o.o. Sarajevo	18.04.2017.	Oslobođenje 18.05.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	nema
8.	MKF SANI Zenica	31.12.2016.	Reviform d.o.o. Sarajevo	10.05.2017.	Oslobođenje 27.05.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	nema

NEOKVALIFIKOVANI IZVJEŠTAJI UZ ISTICANJE ČINJENICA

9.	MKF EKI Sarajevo	31.12.2016.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	31.03.2017.	Oslobođenje 28.04.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	<i>Isticanje činjenica</i> , bez kvalificiranja mišljenja eksterni revizor je skrenuo pažnju na Napomenu 17. koja opisuje činjenicu da su obaveze po kreditu od strane VisionFund International dospjele 31. decembra 2016. godine, te obzirom na stav Agencije za bankarstvo FBiH, na datum izvještaja nije izvršena otplata istih. Uprava Fondacije je izvjestila VisionFund International i Agenciju za bankarstvo FBiH o prethodno navedenom i stav Uprave je da ove okolnosti neće imati negativan utjecaj na likvidnost, solventnost i poslovanje Fondacije.
10.	LOK MKF Sarajevo	31.12.2016.	KPMG B- H d.o.o. Sarajevo	05.05.2017.	Oslobođenje 29.05.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	<i>Naglašene činjenice</i> , bez izražavanja rezerve na mišljenje eksterni revizor je skrenuo pažnju na Bilješku 2(b) koja ukazuje da se Fondacija ne pridržava uvjeta zaduženja za kredit u iznosu od 7.911 hiljada KM i ima ostale obaveze u ukupnom iznosu od 2.371 hiljada KM koje dopijevaju unutar 12 mjeseci od datuma izvještavanja a za koju Fondacija nema usklađenu ročnost. Nadalje, eksterni revizor je skrenuo pažnju na činjenicu da Fondacija nije bila usklađena sa određenim regulatornim zahtjevima propisanim od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, te da navedene okolnosti ukazuju na to da postoji značajna neizvjesnost koja stvara značajnu sumnju vezano za sposobnost Fondacije da nastavi poslovati po načelu vremenske neograničenosti poslovanja.
11.	MKF SUNRISE Sarajevo	31.12.2016.	Deloitte d.o.o. Sarajevo	10.04.2017.	Oslobođenje 05.05.2017.	NEOKVALIFIKOVAN IZVJEŠTAJ	<i>Isticanje činjenice</i> , eksterni revizor je skrenuo pažnju na Napomenu 24. koja opisuje da Fondacija nije ispoštovala zahtjev regulatora u pogledu limita fiksne aktive od 10% u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirana sredstva, te je navedeno da je, imajući u vidu da je zahtjev regulatora u pogledu ovog limita za 2015. godinu iznosio 15,23%, a za 2016. godinu 13,32%, evidentan trend smanjenja navedenog pokazatelja. Uprava je o ovoj činjenici redovno obavještavala Agenciju za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i nije upoznata s okolnostima ili informacijama da će neispunjenje ovog zahtjeva imati materijalno negativne posljedice na ukupnu finansijsku poziciju Fondacije.

MIŠLJENJE S REZERVOM

12.	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	31.12.2016.	Revik d.o.o. Sarajevo	15.04.2017.	Dnevni avaz 24.05.2017.	<p><i>Osnova za mišljenje sa rezervom</i> - Fondacija nema minimalan iznos osnovnog kapitala od 50.000 KM koji je potreban za poslovanje MKF, u skladu sa Zakonom o mikrokreditnim fondacijama.</p> <p>MIŠLJENJE S REZERVOM - Prema mišljenju eksternog revizora, osim mogućih efekata kao posljedica iznesenog u paragrafu "Osnova za mišljenje sa rezervom", finansijski izvještaji prikazuju realno i objektivno, u svim materijalno značajnim stavkama, finansijski položaj Fondacije na dan 31. decembra 2016. godine, rezultate poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je tada završila, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja prilagođenim u skladu sa regulatornim zahtjevima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.</p>	<p><i>Isticanje činjenica</i>, bez kvalifikacije mišljenja, eksterni revizor je skrenuo pažnju na Napomenu 1c koja opisuje da su finansijski izvještaji pripremljeni po pretpostavkom neograničenosti poslovanja što podrazumijeva da će Fondacija biti sposobna realizirati potraživanja i podmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja. Fondacija kontinuirano ostvaruje značajne gubitke što je imalo za posljedicu smanjenje osnovnog kapitala Fondacije ispod zakonskog minimuma po Zakonu o mikrokreditnim organizacijama. Navedeno ukazuje na značajnu neizvjesnost i sumnju u sposobnost Fondacije da nastavi sa neograničenim poslovanjem. Fondacija je u zabilješkama uz finansijske izvještaje objavila da se kapital povećao i da je predložen i usvojen sanacioni plan za povećanje kategorije kapitala kroz period od 5 godina. Bez kvalifikacije mišljenja eksterni revizor je skrenuo pažnju na Napomenu 16 koja daje pregled općih uslova poslovanja koje Fondacija nije ispunila u skladu sa članom 16. Odluke o ostalim općim uslovima poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.</p>
-----	---------------------------------------	--------------------	--------------------------	-------------	----------------------------	---	--

Prilog 4.

BILANS STANJA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2016. godine	%	30.06.2017. godine	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	22.227	6	27.344	6	123
1a)	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	11.698	3	18.194	4	156
1b)	Kamatonski računi depozita	10.529	3	9.150	2	87
2.	Plasmani bankama	733	0	350	0	48
3.	Kredit	349.791		344.300		98
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.193		3.061		96
3b)	Neto krediti (3-3a)	346.598	85	341.239	84	98
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	28.734	7	28.541	7	99
5.	Dugoročne investicije	3.061	1	3.061	1	100
6.	Ostala aktiva	6.008	1	7.264	2	121
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	182		186		102
8.	UKUPNO AKTIVA	407.179	100	407.613	100	100
PASIVA						
9.	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	73.903	18	78.752	19	107
10.	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	105.905	26	94.720	23	89
11.	Ostale obaveze	23.258	6	20.591	5	89
12.	UKUPNO OBAVEZE	203.066	50	194.063	47	96
13.	Donirani kapital	45.851		45.851		100
14.	Osnovni kapital	3.820		3.820		100
15.	Višak prihoda nad rashodima	213.906		223.356		104
15a)	za prethodne godine	199.850		214.042		107
15b)	za tekuću godinu	14.056		9.314		66
16.	Manjak prihoda nad rashodima	61.308		61.288		100
16a)	za prethodne godine	61.268		61.234		100
16b)	za tekuću godinu	40		54		135
17.	Ostale rezerve	1.844		1.811		98
18.	UKUPNO KAPITAL	204.113	50	213.550	53	105
19.	UKUPNO PASIVA	407.179	100	407.613	100	100
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	115.263		112.807		98
	- komisioni poslovi	367		366		100

Prilog 5.

BILANS STANJA MKD

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2016. godine	%	30.06.2017. godine	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	4.496	14	2.822	5	63
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	4.496	14	2.822	5	63
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0	0	0	n/a
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0	n/a
3.	Kreditni	28.081		51.797		184
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	176		246		140
3b)	Neto krediti (3-3a)	27.905	85	51.551	93	185
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	115	0	250	1	217
5.	Dugoročne investicije	0	0	0	0	n/a
6.	Ostala aktiva	455	1	795	1	175
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	9		14		156
8.	UKUPNO AKTIVA	32.962	100	55.404	100	168
PASIVA						
9.	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	5.549	17	12.648	23	228
10.	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	22.551	68	36.572	66	162
11.	Ostale obaveze	1.337	4	2.367	4	177
12.	UKUPNO OBAVEZE	29.437	89	51.587	93	175
13.	Donirani kapital	0		0		n/a
14.	Osnovni kapital	600		600		100
15.	Emisiona ažia	0		0		n/a
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	1.016		1.308		129
16a)	prethodnih godina	331		1.017		307
16b)	tekuće godine	685		291		42
17.	Zakonske rezerve	1.909		1.909		100
18.	Ostale rezerve	0		0		n/a
19.	UKUPNO KAPITAL	3.525	11	3.817	7	108
20.	UKUPNO PASIVA	32.962	100	55.404	100	168
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	220		308		140
	- komisioni poslovi	0		0		n/a

Prilog 6.

BILANS USPJEHA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za period 01.01. - 30.06.2016. g.	%	Za period 01.01. - 30.06.2017. g.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	17	0	9	0	53
1.2.	Kamate na plasmane bankama	1	0	1	0	100
1.3.	Kamate na kredite	32.367	98	33.403	98	103
1.4.	Ostali finansijski prihodi	570	2	677	2	119
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	32.955	100	34.090	100	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.479	91	4.087	91	91
2.2.	Ostali finansijski rashodi	420	9	397	9	95
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	4.899	100	4.484	100	92
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	28.056		29.606		106
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	3.745	91	3.800	89	101
4.2.	Ostali operativni prihodi	379	9	471	11	124
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	4.124	100	4.271	100	104
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	18.631	66	18.295	65	98
5.2.	Troškovi poslov. prostora, ostale fik. aktive i režije	5.327	19	5.540	20	104
5.3.	Ostali operativni troškovi	4.115	15	4.116	15	100
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	28.073	100	27.951	100	100
6.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	2.233		1.967		88
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	1.874		3.959		211
8.	Vanredni prihodi	5.575		5.870		105
9.	Vanredni rashodi	411		373		91
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	7.038		9.456		134

Prilog 7.

BILANS USPJEHA MKD

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za period 01.01. - 30.06.2016. g.	%	Za period 01.01. - 30.06.2017. g.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0	0	0	n/a
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0	n/a
1.3.	Kamate na kredite	1.657	100	3.240	100	196
1.4.	Ostali finansijski prihod	1	0	4	0	400
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	1.658	100	3.244	100	196
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	557	96	959	93	172
2.2.	Ostali finansijski rashodi	22	4	72	7	327
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	579	100	1.031	100	178
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	1.079		2.213		205
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	115	92	248	90	216
4.2.	Ostali operativni prihodi	10	8	28	10	280
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	125	100	276	100	221
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	458	79	1.418	69	310
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	30	5	379	19	1.263
5.3.	Ostali operativni troškovi	95	16	254	12	267
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	583	100	2.051	100	352
6.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	176		177		101
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	445		261		59
8.	Vanredni prihodi	5		34		680
9.	Vanredni rashodi	3		4		133
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	447		291		65
11.	POREZ	0		0		n/a
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	447		291		65

Prilog 8.

PREGLED DONIRANIH SREDSTAVA MKF stanje na dan 30.06.2017. godine

000 KM

Rb.	Naziv donator	MKF EKI Sarajevo	MKF LIDER Sarajevo	LOK MKF Sarajevo	MKF MELAHA Sarajevo	MKF ML-BOSPO Tuzla	MKF MIKRA Sarajevo	MKF MIKRO ALDI Gorazde	PARTNER MKF Tuzla	PRVA ISLAMSKA MKF	MKF SUNRISE Sarajevo	UKUPNO
Donacije za kreditni fond		6.326	5.891	4.639	0	3.354	4.070	804	16.561	2.265	1.940	45.850
1.	Mercy Corps								10.091			10.091
2.	USAID	3.046		543					3.046			6.635
3.	CHF-(SIDA, MEDI, HILP)		5.891									5.891
4.	LIP			1.479		947			675		1.214	4.315
5.	CRS						4.070					4.070
6.	UNHCR			1.198		479		200	1.229		613	3.719
7.	Islamic Relief WW, Predstavništvo Sarajevo									2.265		2.265
8.	UNDP	1.932		153					59			2.144
9.	UMCOR			637		377			317			1.331
10.	IRC					371			805			1.176
11.	SIDA Housing	1.080										1.080
12.	Women's World Banking PRM/USA State Department			577		1.034						1.034
13.	Department											577
14.	OXFAM							500				500
15.	EZE, Njemačka								339			339
16.	USDA Know-How Project	237										237
17.	Church World Service					146						146
18.	Ostalo	31		52				104			113	300
Donacije za osnovna sredstva		8	0	286	0	12	235	80	229	0	85	935
19.	Unipromet						235					235
20.	Mercy Corps								229			229
21.	Nedžad Beglerović			102								102
22.	NOVIB							80				80
23.	EBRD										75	75
24.	Ostalo	8		184		12					10	214
Donacije za operativne troškove		1.019	874	2.810	500	1.344	17	146	2.557	0	711	9.978
25.	LIP			1.515					201		711	2.427
26.	USAID					1.344			591			1.935
27.	CHF		874									874
28.	Mercy Corps								808			808
29.	SIDA Housing	748										748
30.	PM			556								556
31.	BCT			519								519
32.	JKPHD La Benevolencija				500							500
33.	KfW								498			498
34.	NBR			220								220
35.	UNHCR								176			176
36.	EFSE	26						1	99			126
37.	NOVIB							110				110
38.	EBRD	105							1			106
39.	IFC	104										104
40.	Ostalo	36					17	35	183			271
UKUPNO DONIRANI KAPITAL		7.353	6.765	7.735	500	4.710	4.322	1.030	19.347	2.265	2.736	56.763

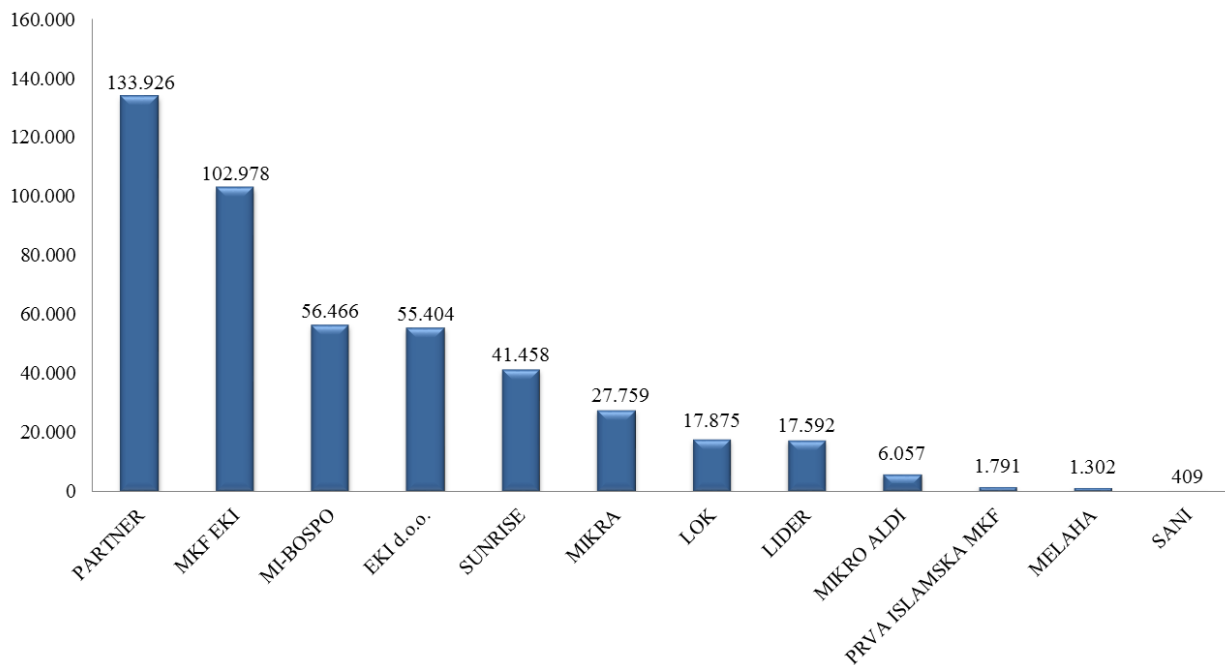
Prilog 9.

GRAFIKONI – OSTALI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO

- Grafikon 21. Iznos aktive MKO na dan 30.06.2017. godine u 000 KM
- Grafikon 22. Iznos bruto portfolija MKO na dan 30.06.2017. godine u 000 KM
- Grafikon 23. Iznos obaveza po uzetim kreditima MKO na dan 30.06.2017. godine u 000 KM
- Grafikon 24. Iznos kapitala MKO na dan 30.06.2017. godine u 000 KM
- Grafikon 25. Iznos doniranog kapitala (po izvještajima) MKO na dan 30.06.2017. godine u 000 KM
- Grafikon 26. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za period 01.01.- 30.06.2017. godine u 000 KM
- Grafikon 27. Operativna održivost MKO u periodu 01.01. - 30.06.2017. godine
- Grafikon 28. Broj zaposlenih u MKO na dan 30.06.2017. godine
- Grafikon 29. Broj organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 30.06.2017. godine
- Grafikon 30. Broj aktivnih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 30.06.2017. godine
- Grafikon 31. Broj otpisanih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 30.06.2017. godine
- Grafikon 32. Iznos kredita u 000 KM otpisanih u periodu 01.01.-30.06.2017. godine
- Grafikon 33. Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM u periodu 01.01.-30.06.2017. godine
- Grafikon 34. Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM sa stanjem na dan 30.06.2017. godine
- Grafikon 35. Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfolio MKO na dan 30.06.2017. godine
- Grafikon 36. Portfolio u riziku preko 30 dana na dan 30.06.2017. godine
- Grafikon 37. Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 30.06.2017. godine
- Grafikon 38. Prosječne mjesečne naknade članova upravnog/nadzornog odbora u MKO za period 01.01.-30.06.2017. godine
- Grafikon 39. Prosječna mjesečna primanja višeg menadžmenta u MKO za period 01.01.-30.06.2017. godine
- Grafikon 40. Prosječna mjesečna primanja kreditnih službenika u MKO za period 01.01.-30.06.2017. godine
- Grafikon 41. Iznos ukupnih isplata mikrokredita u II kvartalu 2017. godine u 000 KM
- Grafikon 42. Prosječne ponderisane EKS na ukupne kredite prema izvještajima MKO u II kvartalu 2017. godine
- Grafikon 43. Prosječne ponderisane EKS na kratkoročne kredite prema izvještajima MKO u II kvartalu 2017. godine
- Grafikon 44. Prosječne ponderisane EKS na dugoročne kredite prema izvještajima MKO u II kvartalu 2017. godine

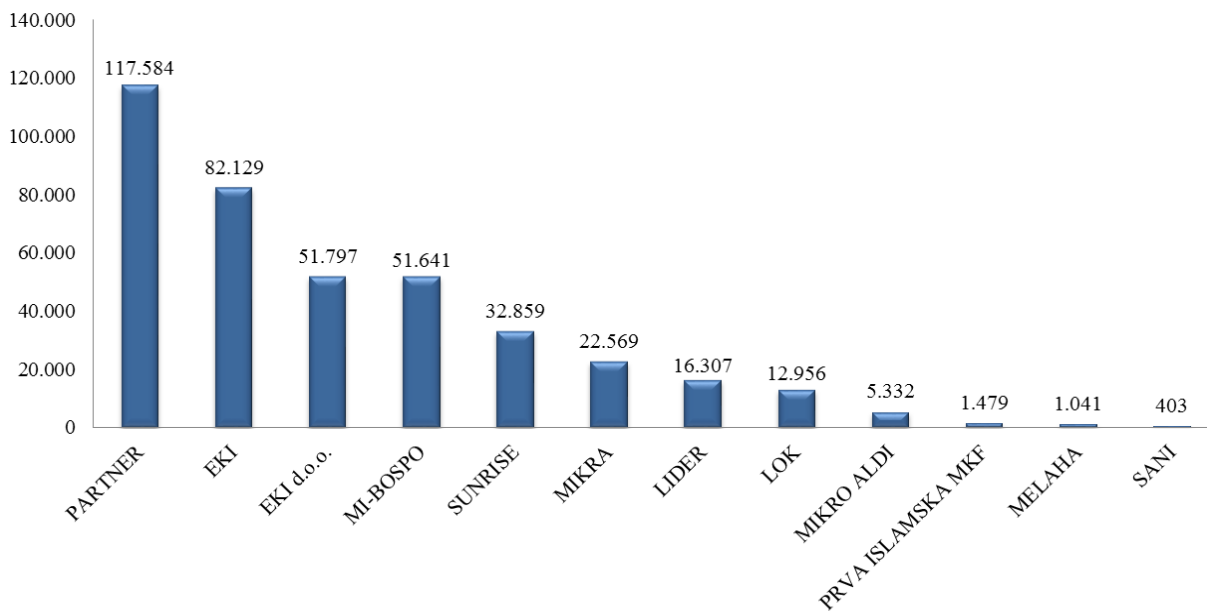
Grafikon 21.

Iznos aktive MKO na dan 30.06.2017. godine u 000 KM

Grafikon 22.

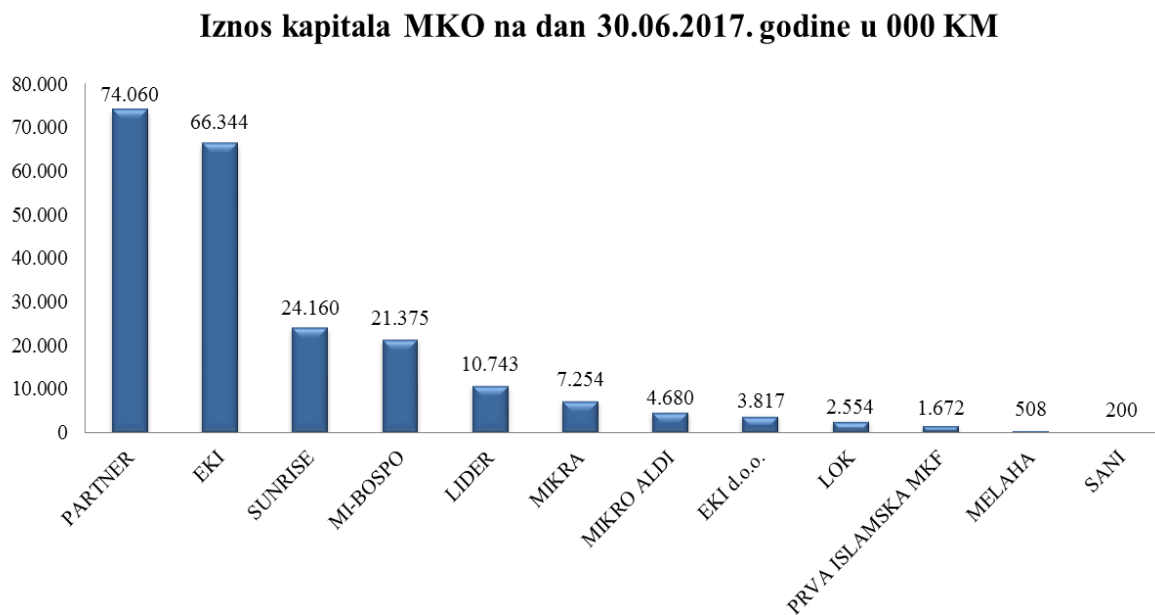
Iznos bruto portfelja MKO na dan 30.06.2017. godine u 000 KM

Grafikon 23.

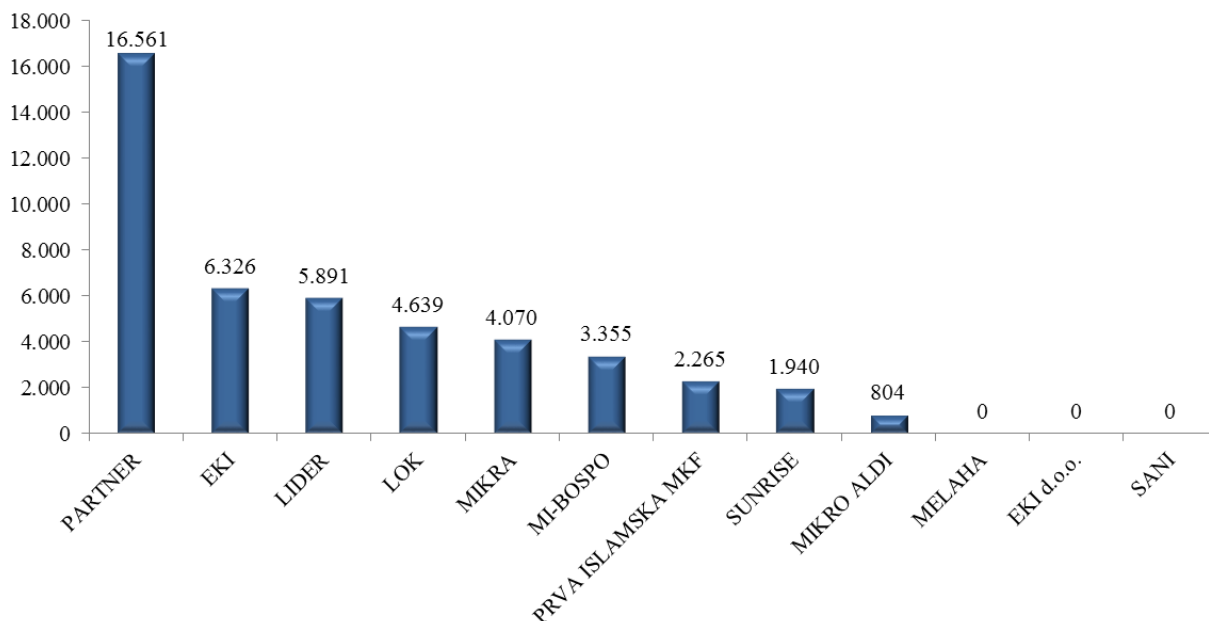

Grafikon 24.

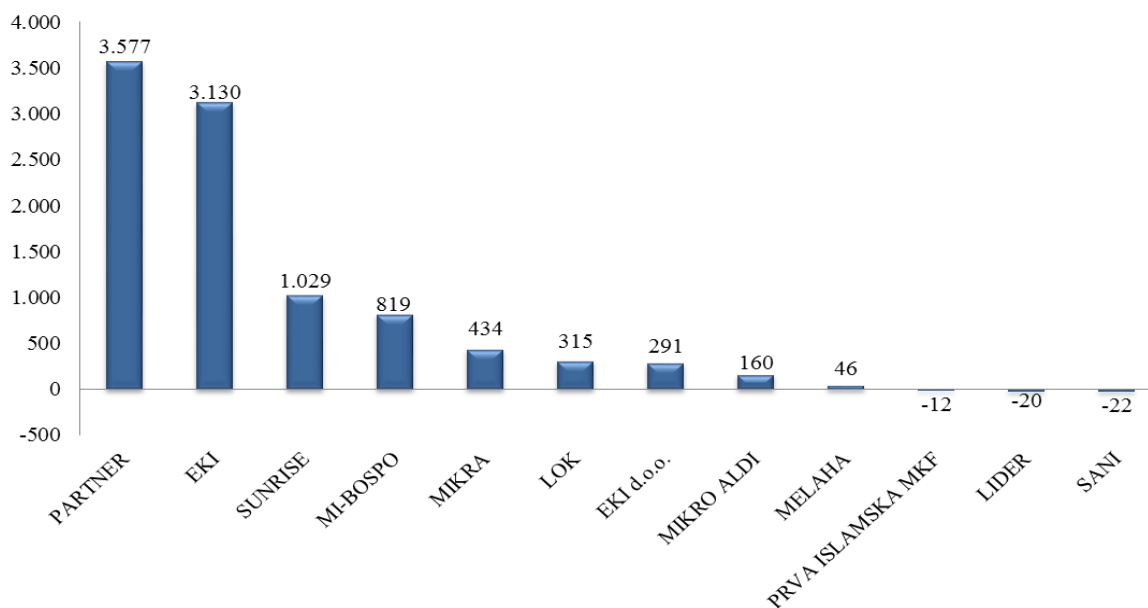
Grafikon 25.

**Iznos doniranog kapitala (prema izvještajima) MKO
na dan 30.06.2017. godine u 000 KM**

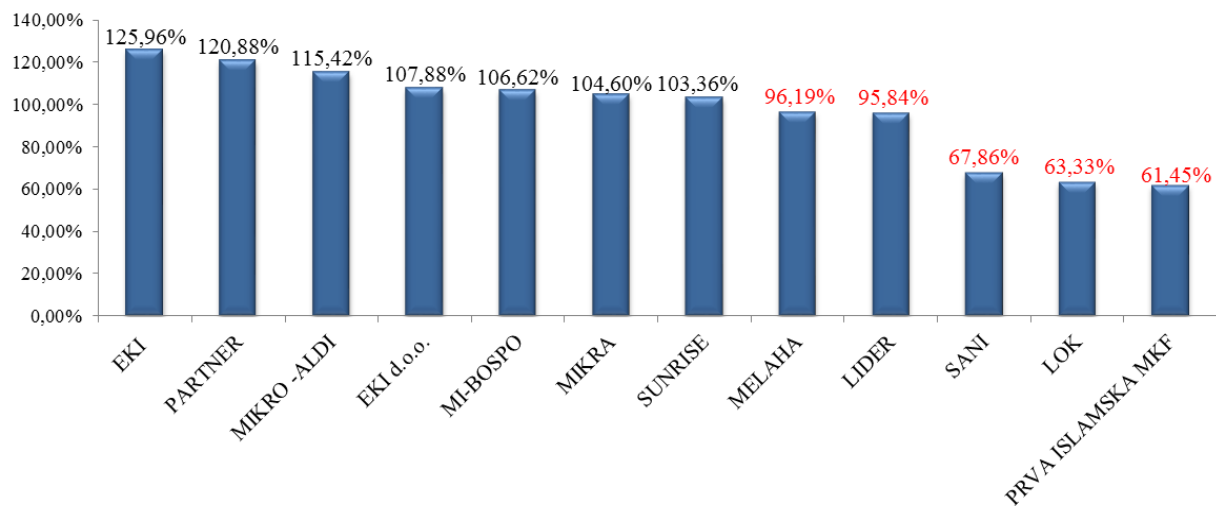
Grafikon 26.

**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto
dobit/gubitak MKD
za period 01.01.-30.06.2017. godine u 000 KM**

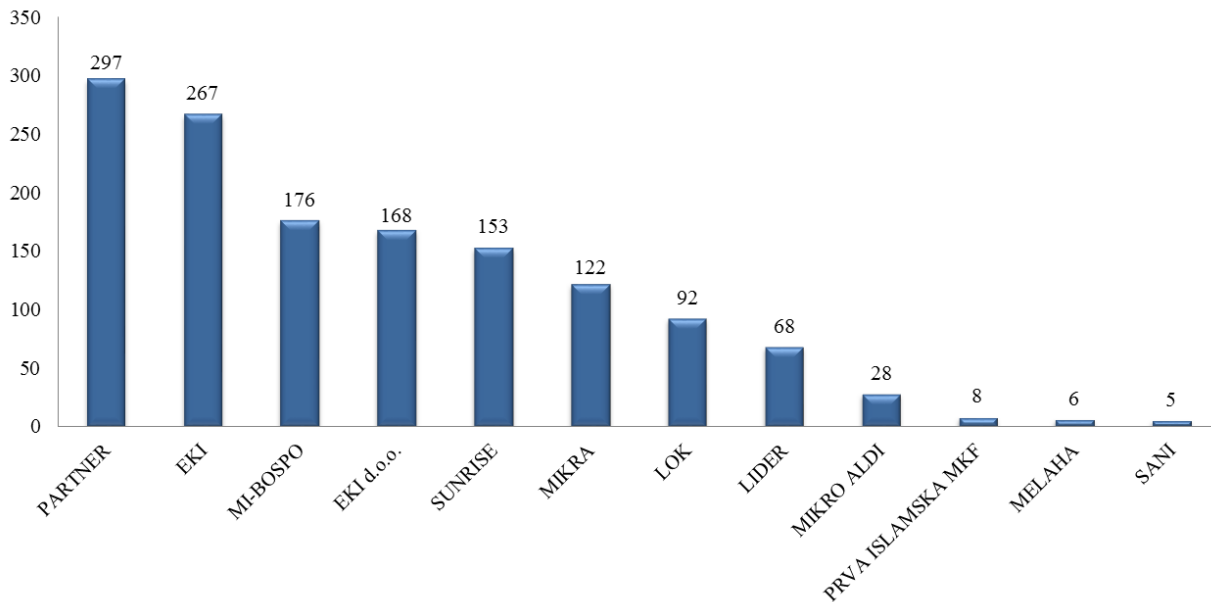
Grafikon 27.

Operativna održivost MKO u periodu 01.01.-30.06.2017. godine

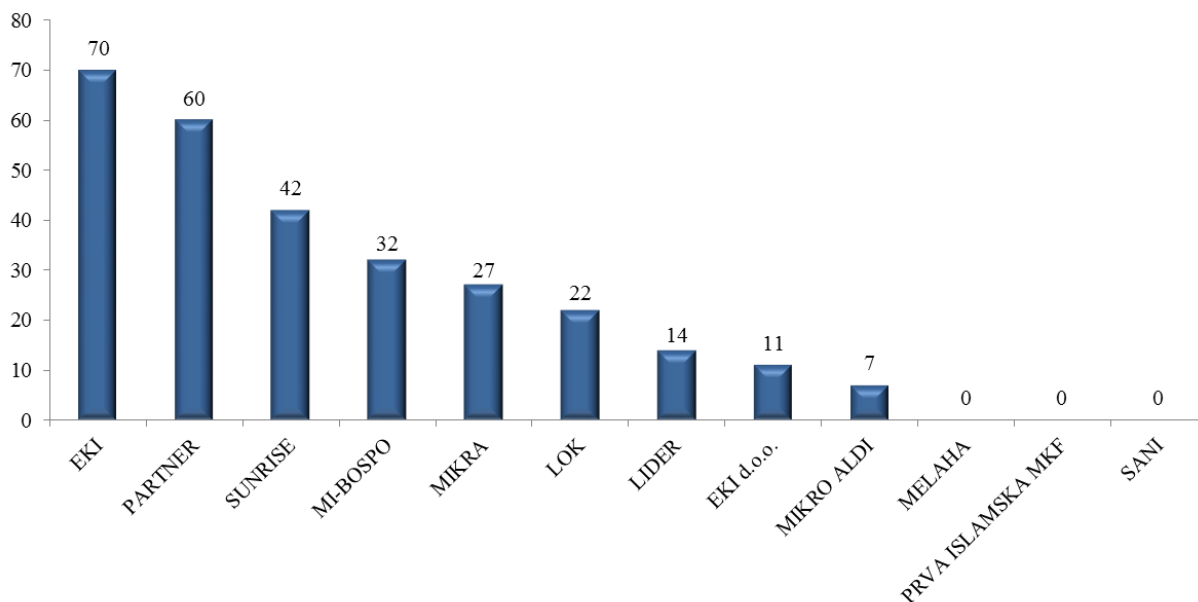
Grafikon 28.

Broj zaposlenih u MKO na dan 30.06.2017. godine

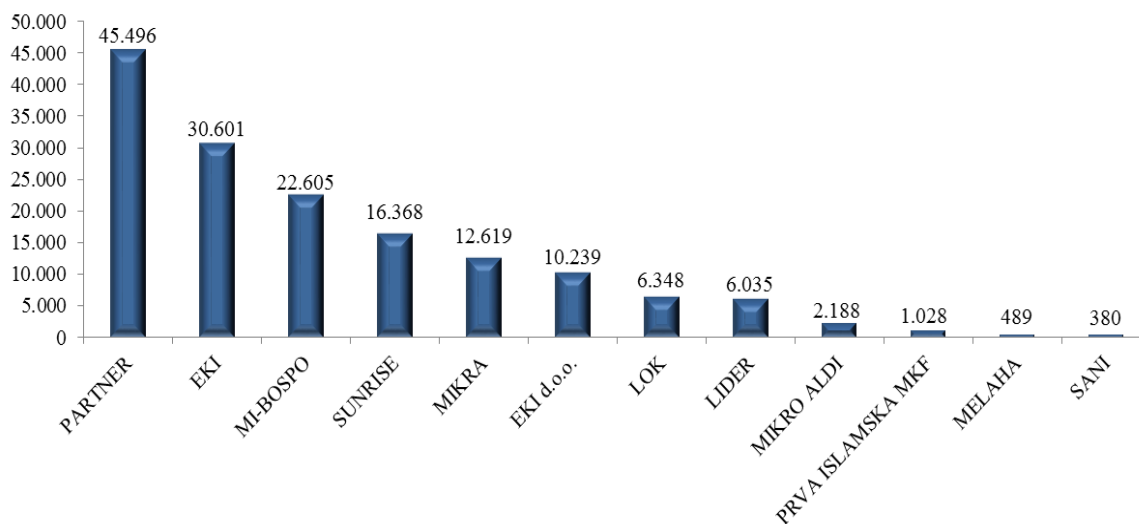
Grafikon 29.

**Broj organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH
na dan 30.06.2017. godine**

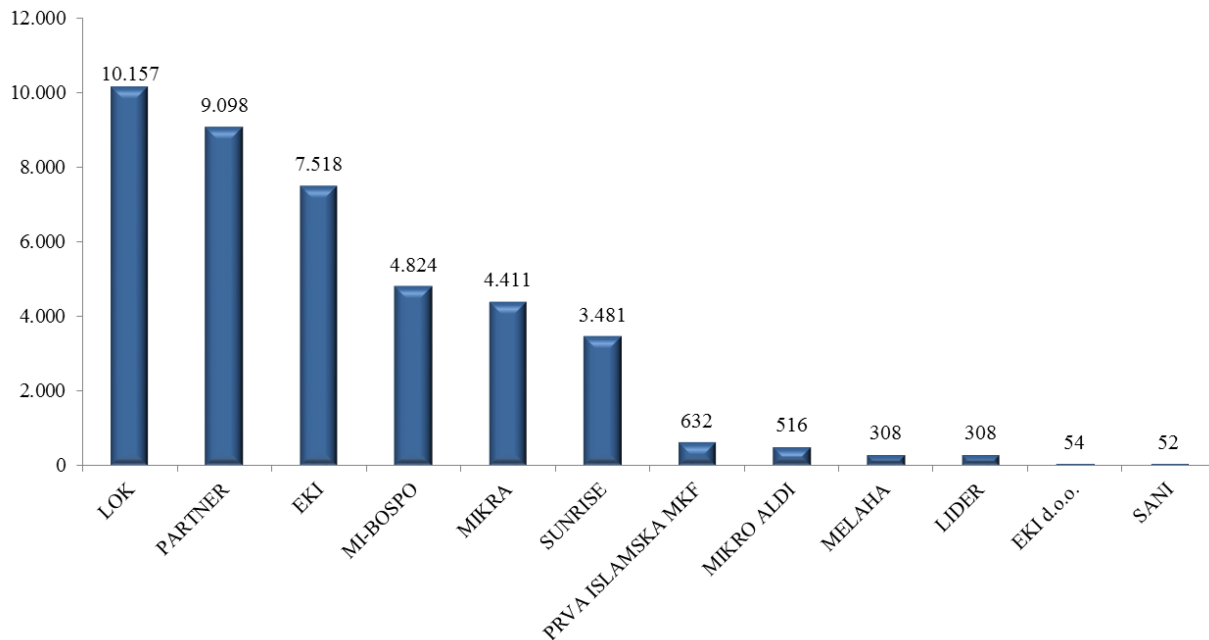
Grafikon 30.

**Broj aktivnih kreditnih partija MKO
sa stanjem na dan 30.06.2017. godine**

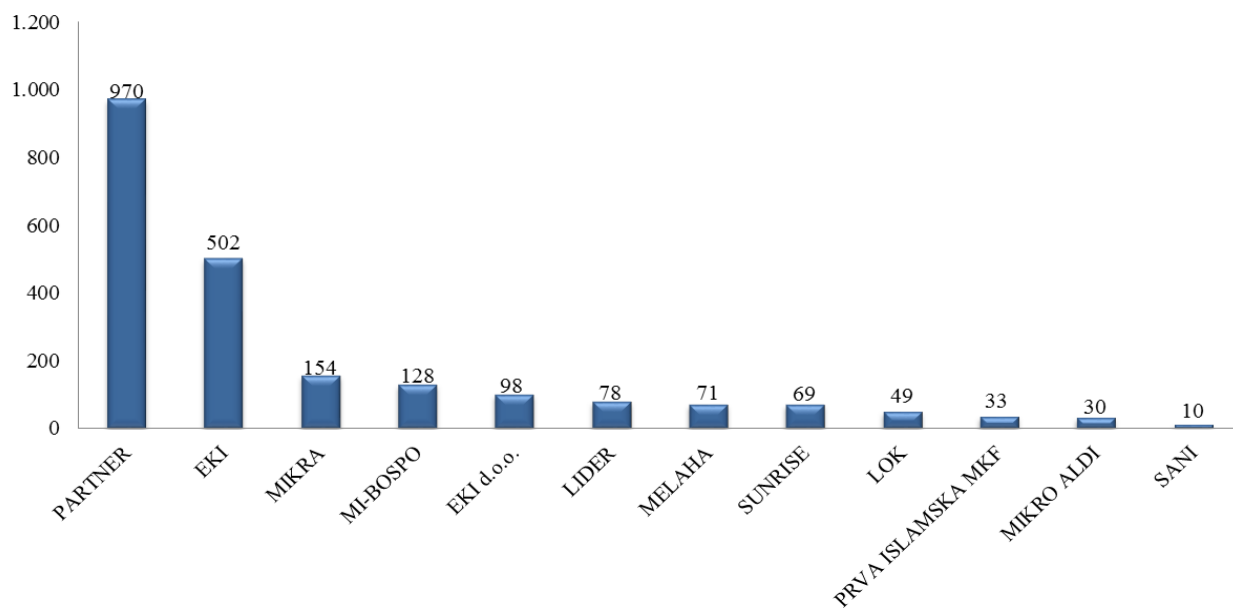
Grafikon 31.

**Broj otpisanih kreditnih partija MKO
evidentiranih u vanbilansu na dan 30.06.2017. godine**

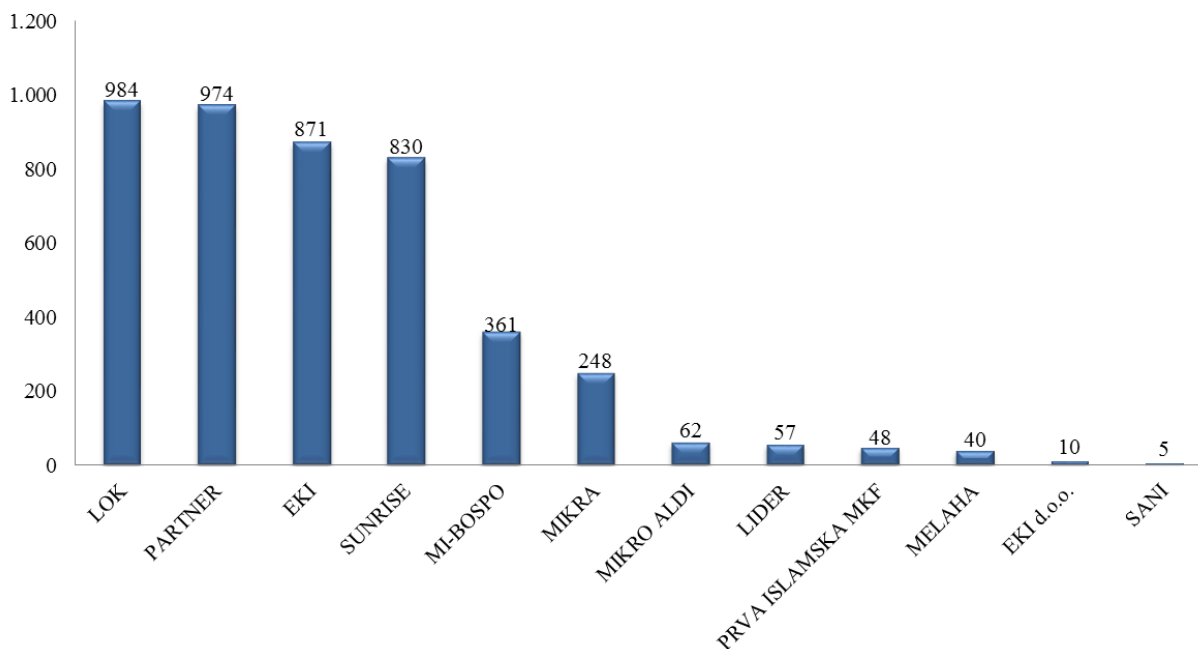
Grafikon 32.

**Iznos kredita u 000 KM otpisanih
u periodu 01.01.-30.06.2017. godine**

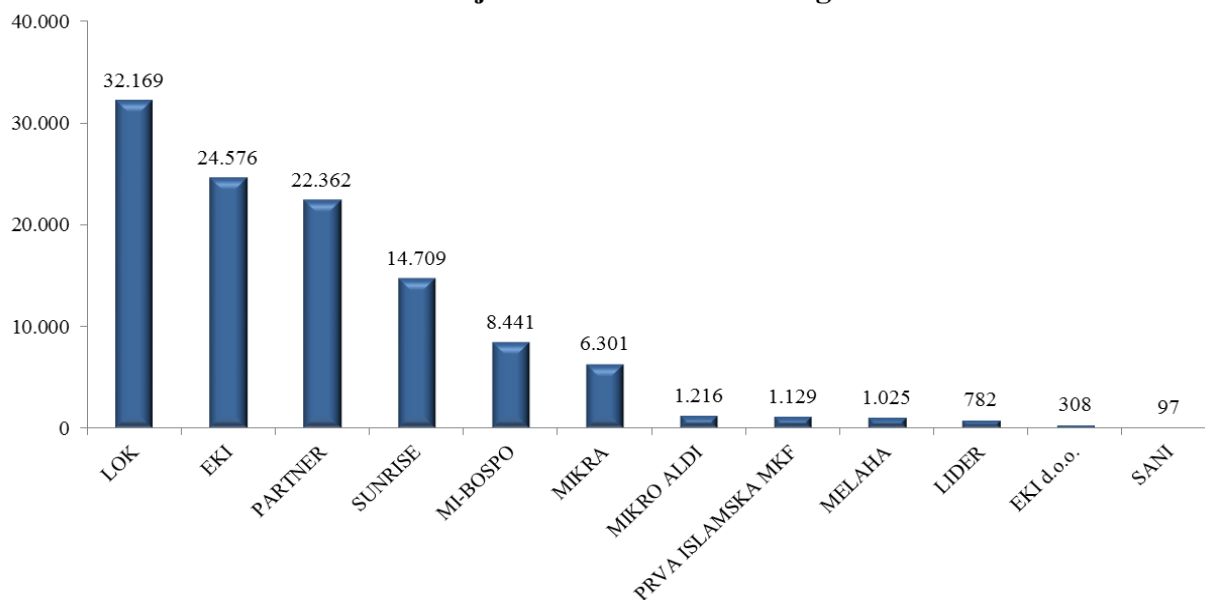
Grafikon 33.

**Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM
u periodu 01.01.-30.06.2017. godine**

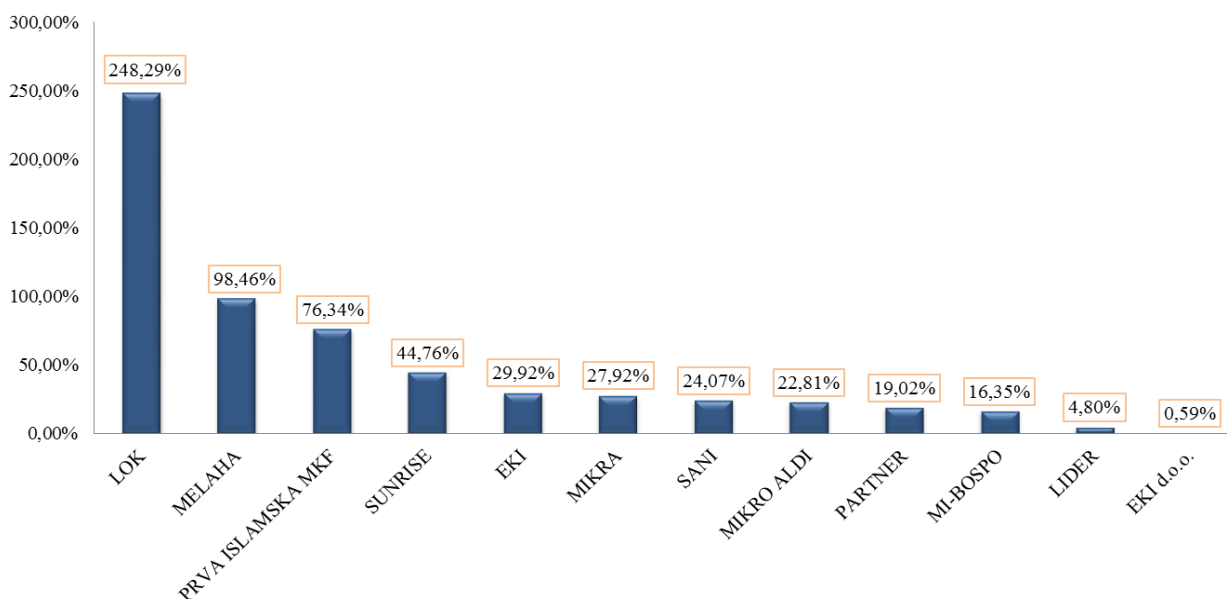
Grafikon 34.

**Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM
sa stanjem na dan 30.06.2017. godine**

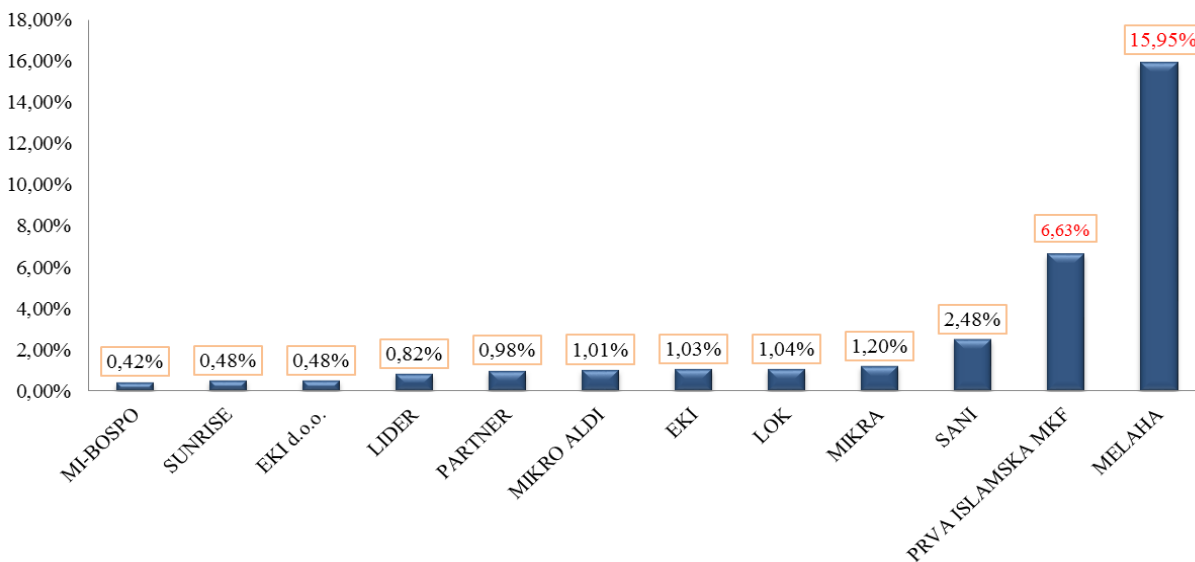
Grafikon 35.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na ukupan bruto portfolio MKO na dan 30.06.2017. godine

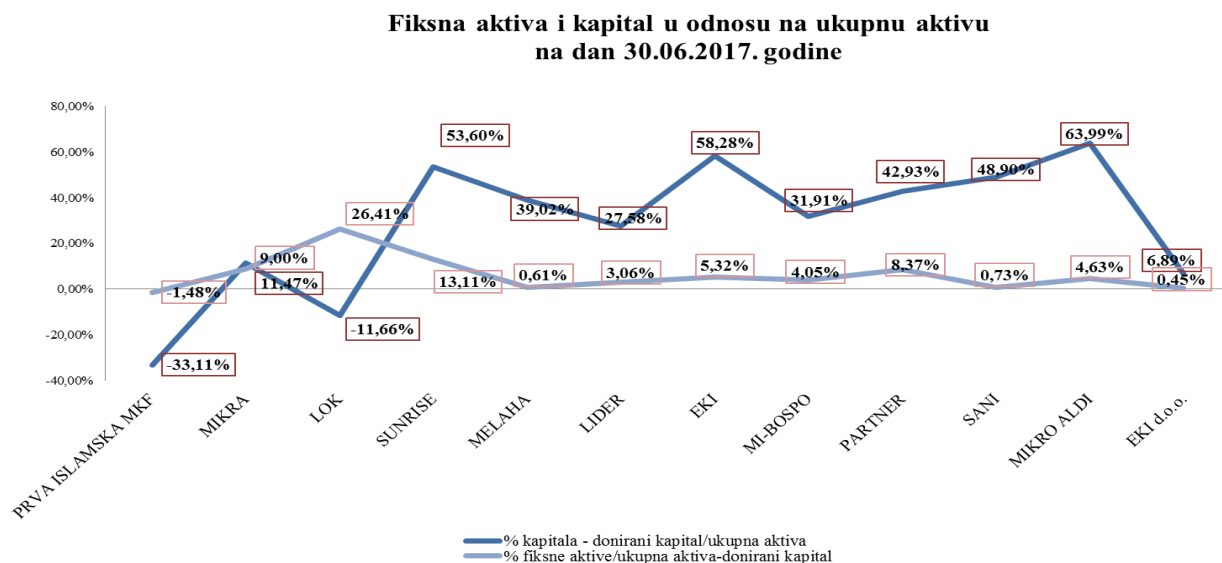

Grafikon 36.

Portfolio u riziku preko 30 dana na dan 30.06.2017. godine

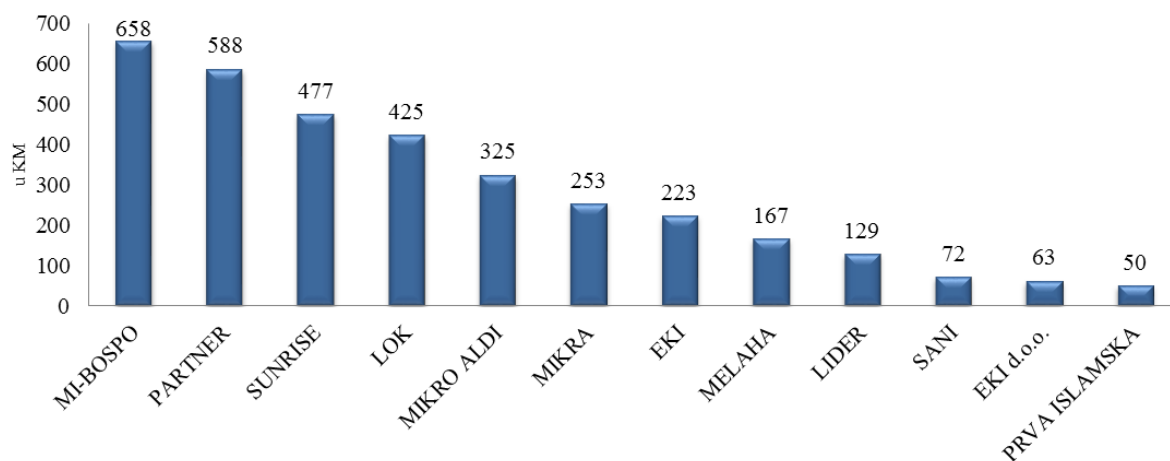

Grafikon 37.

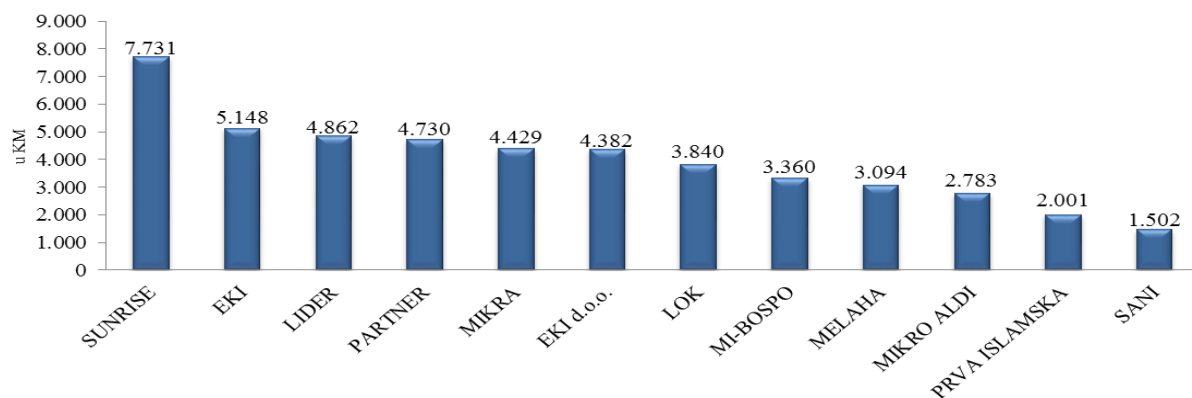
Grafikon 38.

Prosječne mjesečne naknade članova upravnog/nadzornog odbora u MKO za period 01.01.-30.06.2017. godine

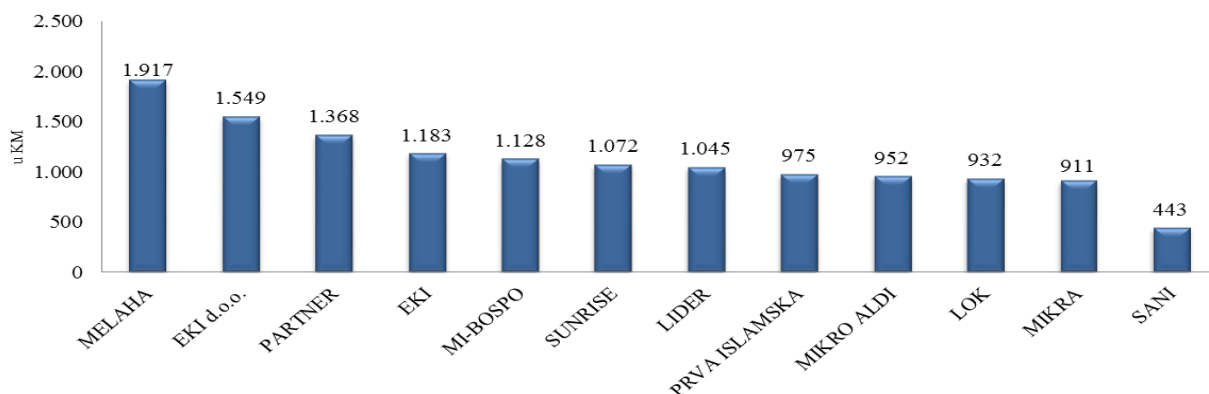
Grafikon 39.

Prosječna mjesečna primanja višeg menadžmenta u MKO za period 01.01.-30.06.2017. godine

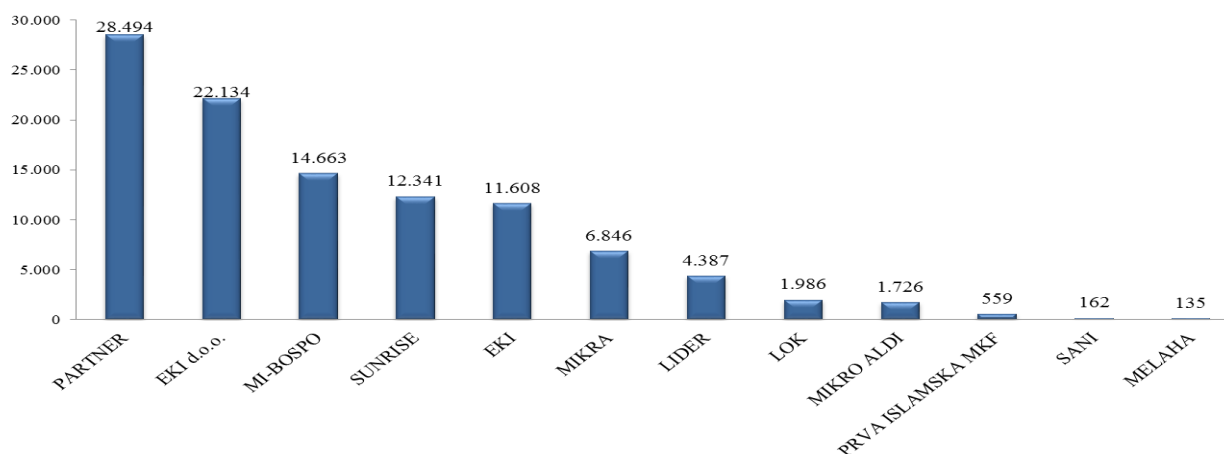
Grafikon 40.

Prosječna mjesečna primanja kreditnih službenika u MKO za period 01.01.-30.06.2017. godine

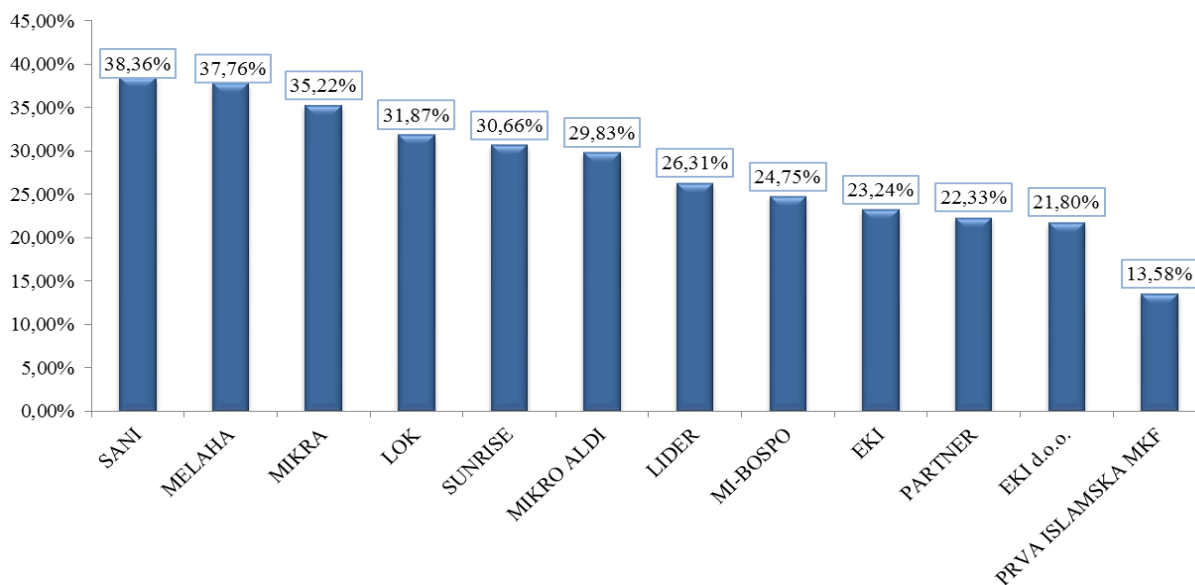
Grafikon 41.

Iznos ukupnih isplata mikrokredita u II kvartalu 2017. godine u 000 KM

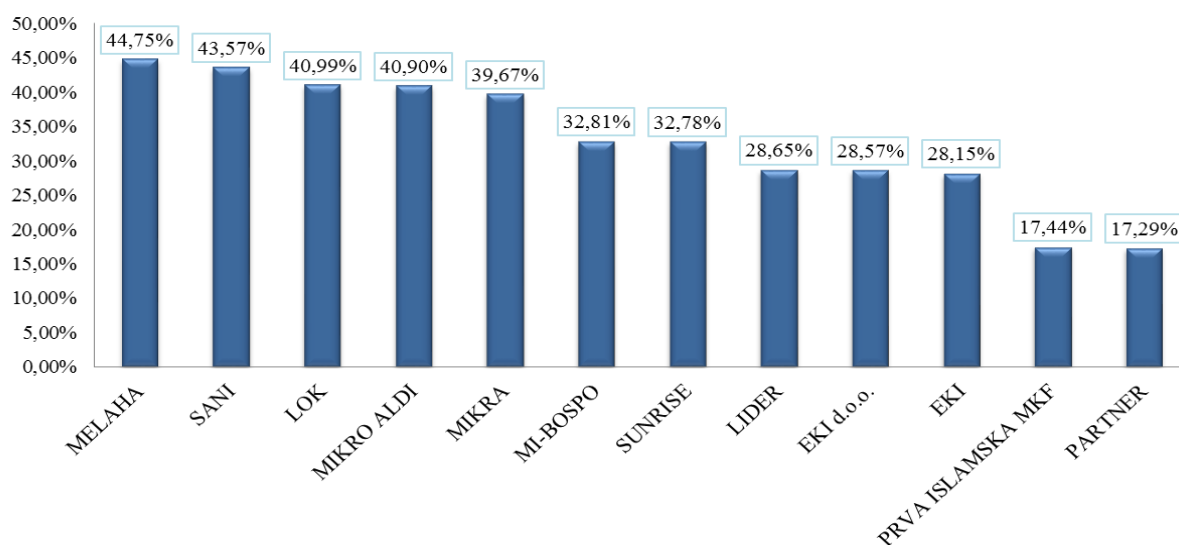
Grafikon 42.

Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite prema izvještajima MKO u II kvartalu 2017. godine

Grafikon 43.

**Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite
prema izvještajima MKO u II kvartalu 2017. godine**

Grafikon 44.

**Prosječne ponderirane na dugoročne kredite
prema izvještajima MKO u II kvartalu 2017. godine**

